יודען, געדענקט די רדיפות אויף אייערע ברידער אין דייטשלאַנד

Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem

NAJER FOLKSBLAT

פרייז 15 גראָשען

היינט 8 זייטן

נייער פאָלקסבלאַט

№ 100 | Łódź, Poniedziałek, 1 maja 1933 r. | עלפטער יאָהרגאַנג | לאָדז, מאָנטאָג, ה' אייר תרצ"ג | № 100

Adres Redakcji i Administracji: Łódź, Piotrkowska 21, tel. 224-71. — אַדרעס פון רעדאַקציע און אַדמיניסטראַציע: לאָדז, פּעטריקאָווער 21, טעל. 224-71

געגען די רעוויזיע פון די גרעניצן

אָפיציעלער אַרויסטריט פון לאָנדאָנער „טיימס"

לאָנדאָן, 30. (ספּ. טעל).

אין אַ לייט-אַרטיקעל א.ג. „דאָס רעוויזיע-פּראָבלעם" שרייבט די „טיימס" אין שייכות מיט דער לעצטער רעדע פון לאָרד גרעי, אַז דער גרויסער אויטאָריטעט פון'ם לאָרד גרעי, אין דעם עפענט-ליכן לעבן פון גרויס-בריטאַניען גיט אָן אַ ספּע-ציעלע בעדייטונג זיין פּאָליטישער דערקלערונג בנוגע דער אויסערן-פּאָליטיק ד. ה. אין דעם געביט, וואו די רעפּוטאַציע פון'ם לאָרד גרעי איז אַזוי גרויס.

גרעי'ס ווערטער — שרייבט די צייטונג — דאַרף מען דעריבער בעטראַכטן ווי אַן איבערווי-גענדע מעהרהייט פון דער געזעלשאַפטליכער מיי-נונג אין גרויס-בריטאַניען.

די „טיימס" דריקט אויס די האָפענונג אַז גרעי'ס רייד וועלען מיט אויפמערקזאַמקייט אַדורכגעלייענט ווערען נישט נאָר דורך דער דייטשער רעגירונג, נאָר אויך דורך דער דייטשער בעפעלקערונג, פאַר וועלכער אַ סך אמת'ן ווערען איצט אויסבעהאַלטען.

גרעי'ס בעשולדיגונג, אַז די איינציגע גאַראַנטיע פאַר'ן שלום אויף דער וועלט איז דער פאַקט פון דייטשלאַנדס ענטוואָפענונג און אַז נאָר דעריבער קאָן דייטשלאַנד נישט אָנהויבן קיין קריג — איז גרויזאַם.

פון דעם פאַקט איז צו דרינגען — שרייבט ווייטער די צייטונג — אַז בכדי צו דערהאַלטען דעם שלום אין אייראָפּא בלייבט גאָרנישט געהער אויסען ווי נאָר האַלטען שטענדיג דייטשלאַנד דורך דער איבער-געוויכט פון איהרע שכנים.

נאָך דער פּראַקטיק פון די פערגאַנגענע 10 יאָהר וואָלט נישט געווען גענוג צו וואַרטען אויפ'ן צוריקקעהר פון די מעסיגע רעגירונגען אין דייטש-לאַנד, מחמת מ'קאָן דאָך נישט זיין זיכער, צי וועט נישט די נייע קאָנטר-רעוואָלוציע נישט אויסשטריי-כען ווידער אַזאַ רעגירונג, און נישט אַריינוואַרפען אויפסניי דאָס גאַנצע לאַנד אין די אָרעמס פון'ם קריגערישען נאַציאָנאַליזם ווי עס איז איצט. מען דאַרף זיך אַלזאָ רעכענען מיט אַזאַ דייטשלאַנד, ווי ס'איז איצט.

דער פאַקט, אַז מיליאָנען האָבען זיך אָנגע-שלאָסען אין היטלערן שוין נאָך דעם ווי ער איז געקומען צו דער מאַכט, איז אַ בעווייז, אַז דייטש-לאַנד איז'ם איצטיגען מאָמענט איז — היטלער.

די „טיימס" לייקענט אין די אויספירונגען פון די מיטגלידער פון דער היטלער-רעגירונג וועלכע וואַר-פען אַרויף די שולד אין אַלץ — ווי, למשל, דער ווי-צע-קאַנצלער פאָן-פּאַפּען אין זיין געשפּרעך מיט'ן לאָרד ביוטאָן — אויף די פרידענס-טראַקטאַטען, און זיי דוכט זיך, אויס בעת מעשה, אַז די גאַנצע וועלט איז אין דערזעלבער מיינונג וואָס זיי.

די וועלט — דערקלערט די „טיימס" — איז לחלוטין נישט געקומען צו אַזעלכע אויספיהרען!

די געמעסיגטע געזעלשאַפטליכע מיינונג אין גרויס-בריטאַניען האַלט אַלענפאַלס אַז די שלום-טראַקטאַטען זענען אין אַלגעמיין יושרדיגע, אַז זיי זענען פאָרזיכטיג רעדאַגירט, און אַז זייערע טערי-טאָריאַלע בעשלוסען ענטשפּרעכען גענוי דעם עט-נאָגראַפישען פונאַנדערטייל פון אייראָפּא.

די אויספיהרען איהרע וועגען די רעוויזיעס פון די טראַקטאַטען ענדיגט די צייטונג:

„עס וואָלט געווען זעהר געוואונשען פאַר דער אָפּריינוגונג פון דער אַטמאָספערע, אַז די רעגירונגען וועלכע האָבען גענומען די איניציאַטיוו אין זייערע הענד, זאָלען דערקלערען, דאָס עס קאָן גאָר בשום אופן קיין רייד נישט זיין וועגען אַ וואָסער-נישט-איז דראַסטישער איבערגעשטאַלטיגונג פון דער איי-ראָפּעאישער לאַנד-קאַרטע!"

דער נאָהענטסטער ציל פון היטלער'ן

איז צו קאָלאָניזירען די מזרח-געביטען פון אייראָפּא

פּאַריז, 30 (ספּ. טעל.)

דער בעקאַנטער פראַנצויזישער פּובליציסט, דער בערלינער קאָרעספּאָנדענט פון „מאַן", רענע לאַרע, פּערעפענטליכט היינט אין דער פּאַריזער וואָכענשריפט „ל'עיראָפּיען" אַ סענסאַציאָנעלען אַרטיקעל, אין וועלכען עס ווערען פאָרגעבראַכט די צילען פון היטלעריזם אויף דער נאָהענטסטער צייט.

דאָס איצטיגע דייטשלאַנד שטרעבט צו קאָ-לאָניזירען אייראָפּא, ובפרט די מזרח-געביטען (!!).

איצט איז נאָך דייטשלאַנד נישט צוגעגרייט צו מלחמה. אָבער מחמת די דייטשען דערקלעהרען אַליין, אַז זיי וועלען זיך כאַפּען פאַרן געוועהר, בכדי צו דורכפיהרען זייערע צילען, דאַרף מען זיך אָפּגעבען אַ דין-וחשבון, דאָס די צו-בעוואָפע-נונג פון דייטשלאַנד איז אַ פראַגע פון אַ גאָר קורצער צייט.

דער גרויסער „כוח" פון היטלער'ן

נאָר איין שלום איז מעגליך אין אייראָפּא

ניו-יאָרק, 30 (ספּ. טעל.) די היינטיגע „העראַלד טריבון" רעדט אַרום די פראַגע פון רע-ווידירען די גרעניצען און שרייבט דערביי, אַז ביז היטלער איז געקומען צו דער מאַכט, האָט די דעמאָקראַטישע געזעלשאַפטליכע מיינונג סימ-פּאַטיזירט מיט די אויפנאַבען פון דייטשלאַנד. דער היטלער-גייסט אָבער האָט געמאַכט אַ סוף צו אַ וואָסער-נישט-איז מעגליכקייט פון אַ בדרך שלום'-דיגער רעוויזיע פון די גרעניצען.

אין קיין שום דעמאָקראַטישער מלוכה האָט זיך נישט אויפגעהויבען קיין איין ערנסטע שטים, אַז דער שלום קאָן געזיכערט ווערען דורך דעם, וואָס איין מענש כאָטש וועט אָפּגעגעבען ווערען אַלס קרבן פון די ברוטאַלע שטיוועל-טריט פון די היטלער-לייט.

דער ענין שלום איז היינט אידענטיש מיטן דערהאַלטען דעם סטאַטוס-קוואָ.

איין אופן פון שלום איז ביים היינטיגען טאָג מעגליך אין אייראָפּא, ווי דהיינו — דער, וואָס וועט בעפעסטיגען די איצט-עקזיסטירענדע גרעני-צען.

גרויסע באַהן-קאַטאַסטראָפע

פּראָג, 30 (ספּ. טעל.)

לעם דער סטאַציע באָקאָ, אין צפון-טשעכיען איז דער שנעל-צוג· וואָס איז געגאַנגען אויף דער ליניע ליבערעץ-פּראָג אַרויף מיטן גאַנצען אימפּעט אויפ'ן שנעל-צוג, וואָס איז געגאַנגען פון ליפּאַ.

דער צוזאַמענשטויס האָט געהאַט אַ פּאַטאַלען רעזולטאַט.

די לאָקאָמאָטיווען זענען צושמעטערט גע-וואָרען.

די צאָהל שווער-פערוואונדעטע בעטרעפט 59. איין פּאַסאַזשיר איז פון די וואונדען גע-שטאָרבען.

דייטשלאַנד טאָר זיך נישט בעוואָפענען

פּאַריז, 30. (ספּ. טעל.)

דער קאָרעספּאָנדענט פון „עקסצעלסיאָר" איז מודיע פון וואַשינגטאָן, אַז די רעגירונג פון די פאַראייניגטע שטאַטען וועט בעת די געפּערער בעראַ-טונגען מכוח דעם ענין-ענטוואָפענונג זיך געגענ-שטעלען יעדען פּרוב פון אַ נייער בעוואָפענונג פון דייטשלאַנד.

בעזונדערס וועט אַמעריקע נישט דערלאָזען אַז דייטשלאַנד זאָל זיך בעוואָפענען מיט אַרטילעריע, פּאַנצער-אויטאָס, און טאַנקס. ווי אויך מיט קריגס-אַעראָפּלאַנען און אונטערוואַסער-שיפלעך.

ענגלישע הלוואה פאַר פראַנקרייך

פּאַריז, 30. (ספּ. טעל.)

דאָס פינאַנץ-מיניסטעריום בעשטעטיגט אין אַן אָפיציעלען קאָמוניקאַט דאָס בעקומען אַ הלוואה אין די ענגלישע בענק, אין דער הויך פון 2 און אַ האַלב מיליאַרד פראַנק.

די הלוואה האָט געגעבען אַ גרופּע בענק מיט דער באַנק „לאַזאַר בראָדערס" בראש.

דער פינאַנץ-מיניסטער באָנע האָט דערקלערט אַז די נייע הלוואה האָט קיין שום שייכות נישט מיטן סטאַביליזאַציע-פאָנד פון'ם ענגלישען פונט.

אויפפאָדערונג!

איך פאָדער אויף די לאָקאַטאָרען פון מיין הויז זגער-זשער 30 A; 1) ה' פּנחס סטריקאָווסקי, ער זאָל מיר ערלעדיגען דאָס דירה-געלד, וואָס ער איז מיר שולדיג פאַר 2 יאָהר דירה-געלד ביז'ן 1/4 1933 אויף אַ סומע פון 704.20, אויף וועלכען איך בעזיץ שוין אַ ווירעק № 1791, ווי אויך אַן עקסמיסיע אויספיהרבאַר דעם 1/4 1933, 2) יעקב און חוה לובאַבינסקי, וואָס זענען מיר שולדיג די סומע פון 778.50, אויף וועלכע איך בעזיץ אַ ווירעק № 2016 מיט אַן עקסמיסיע, אויספיהרבאַר דעם 1/4 1933. איך בין מתרה עפענטליך די אויבענדערמאָהנטע הערן, אַז אין פאַל, ווען זיי וועלען מיר נישט ערלעדיגען די אויבען אויסגערעכענטע סומעס ווירעקען שפּעטעסטענס ביז פרייטאָג, דעם 5/5 1933, וועל איך געצוואונגען זיין אויסצופיהרען די עקסמיסיעס און פאַר די פאָלגען נעהם איך אַראָב די פעראַנטוואָרטליכקייט פון זיך. איך בעמערק, אַז איך האָב געשיקט צו זיי אַ התראה פון ב"ד אָבער אָהן ערפאָלג.

מיט אַכטונג
שלמה פרידמאַן, זגערזשער 30 A.
2266

אַלע דאַרפען וויסען!

צום זומער סעזאָן בעקומט איהר

רעשטען

פון די בעסטע קוואַליטעטען בילליגער. טאַמאַשאָ-ווער און אַנדערע נייעסטע מאָדערנסטע מוסטערען פון הערען- און דאַמען-שטאָפען

פאַר מענער אויף אַנצוגער, אויף פּאַלטאָס

30% מיט בילליגער

קומט און איבערצייגט אייך!

פאַר דאַמען אויף פּאַלטאָס, אויף קאָסטיומען

געדענקט דעם אַדרעס נור ביי

R. SZCZĘŚLIWY

5 נאַוואָמיעסקאַ 5, פראָנט, 2. שטאָק.

צו פערקויפען

צוליב אָפּרייזע נאָך ארץ-ישראל די בעוואוסטע צענטראַל-באַד פון ה' אָפּענבאַך.

עווענטועל איבערצונעמען

אָנמעלדונגען זאַכאַדניאַ 38 אין צענטראַל-באַד. גינסטיגע בעדינגונגען.

2269

Pensjonat „Konkurencja"

Joskowicza, Wiśniowa Góra

poszukuje gospodyni, która potrafiłaby zarządzać pensjonatem oraz pierwszorzędnej kucharki z odpowiedniemi kwalifikacjami do rytualnej kuchni.

Zgłaszać się można p. Korn, Kilińskiego 60. 2262

פאַר **גאָלד, ביזשוטעריע** און לאָמבאַרד-קוויטעס צאָהלט די העכסטע פּרייזען

אליזאַר פּיאַלקאַ

פּעטריקאָווער 7.

שייטלען

מיט פּאַריזער שריפטען

ווי אויך פערטיגע שייטלען

צו ביליגע פּרייזען

ביי פרוי ב. פּאַרושצקאַ, קאַמיענאַ 5·

2-טער הויף, לעצטע אָפּיצינע 2. שטאָק.

Dr.

Wajnberg

ספּעציאַליסט פון לונגען- האַרץ- און ספּלעראָ-קראַנקהייטען

ציגעל-גאַס 11, טעל. 126-02

נעמט אָן פון 9—10 פריה, 3—4 און 8—9 אָוו.

אויגען - קליניק

מיט שטענדיגע בעטען פון

Dr. B. Donchin

פּעטריקאָווער 90, טעלעפ. 221-72

נעהמט אָן שטענדיגע אויגען - קראַנקע (צוועק אָפּעראַציע א. ז. וו.), ווי אויך אַמבולאַטאָרישעס פון 9 ביז 1 און פון 4 ביז 7.30 אָוונד.

אַנאָנסען אין „נייעם פאָלקסבלאַט" האָבען דעם גרעסטען ערפאָלג

גאַנדי הויבט אָן ווידער צו פאַסטן

לאָנדאָן, 30. (ספּ. טעל.)

גאַנדי קלייבט זיך אָנצוהויבן דעם 8 מאַי אַ נייעם הונגער־שטרייק, וואָס דאַרף דויערן 3 וואָכן.

מ'האַלט אַז דאָסמאָל וועט גאַנדי נישט אויס־בערהאַלטען אַזאַ עקספּערימענט וואָס וועט זיך זי־כער פאַרענדיגען מיט זיין טויט.

היינט אינדערפרי האָט גאַנדי צו זיך אין דער טורמע, וואו ער געפינט זיך, גערופען זיין זוהן, און איבערגעגעבען איהם זיין בעשלוס.

גאַנדיס זוהן האָט זיך אין משך פון צוויי שעה בחנם בעמיהט איבערצורעדען זיין פאָטער, ער זאָל עס נישט טון.

לויט גאַנדיס ווערטער האָט דאָס פאַסטען זיינס נישט קיין פּאָליטישע בעדייטונג. און ער שטרעבט נאָר בלויז צו אינערליכער לייטערונג.

עס הערשט אָבער אַן איבערצייגונג אַז גאַנדיס דעציזיע איז אַרויסגערופען געוואָרען דורך זיין אומצופרידענקייט מיט דער שטעלונג פון די הינדוסען צו דעם ענין אָפּשאַפען די בעגרענעצונ־גען פאַר די פּאַריער.

יודען און מאַרקסיסטען

ווערען נישט אַריינגענומען אין די דייטשע זשורנאַליסטען־פעראיינען

בערלין, 30. (ספּ. טעל.)

די אַלגעמיינע פערזאַמלונג פון דעם דייטשען פּרעסע־סינדיקאַט האָט אָנגענומען אַ בעשלוס אַז יודען און מאַרקסיסטען וועלען נישט אָנגענומען ווע־רען אין קיין שום דייטשע פּראָפעסיאָנעלע זשורנאַ־ליסטען־אָרגאַניזאַציעס.

די פראַגע פון איבעלאָזען אין די דאָזיגע אָר־גאַניזאַציעס יודען און מאַרקסיסטען דאַרף דעצי־דירט ווערען דורך די פערוואַלטונגען פון לאַנד־פער־באַנדען.

גרויסע פערזאַמלונג פון דער יוד. פרידענס־געזעלשאַפט אין לאָנדאָן

געווידמעט דער יודישער לאַגע אין דייטשלאַנד

לאָנדאָן, (יט"א). אונטערן פאָרזיץ פון סער מ. שפּילמאַן איז דאָ פאָרגעקומען אַ גרויסע פער־זאַמלונג פון דער יודישער פרידענס־געזעלשאַפט. געווידמעט דער לאַגע אין דייטשלאַנד. מיט אַ גרוי־סער רעדע איז אַרויסגעטראָטען הרב־הכולל דר. הערץ, וועלכער האָט ערקלערט אַז די פּאָליטיק פון נקמה איז פולשטענדיג דורכגעפאַלען. די ראַסען־מאַניע, וואָס פערשפּרייט זיך איצט אַזוי שטאַרק, שטעלט מיט זיך פאָר אַן ערנסטע געפאַהר פאַר דער גאַנצער וועלט. קיין שום לאַנד איז נישט אימשטאַנד צו לעבען איזאָלירט. בלויז דורך צוריקשטעלען די פאַר'מלחמהדיגע נאָרמאַלע בעדינגונגען קען זיך די וועלט ראַטעווען פון באַנקראָט.

דער געוו. ראַטגעבער פון ענגלישען פינאַנץ־מיניסטעריום סער זשאָרזש פייש, האָט ערקלערט, דאָס דייטשלאַנד בעמיהט זיך צו ראַטעווען אויפ'ן חשבון פון די יודען. דער רעדנער האַלט, אַז דאָס צוריקשטעלען די פרייהייט אויף די האַנדעלס־מערק וועט פיהרען צו פּראָספּעריטעט.

צום סוף איז אָנגענומען געוואָרען אַ רעזאָ־לוציע, וואָס שטעלט פעסט, דאָס אונטאָלעראַנץ און פערפאָלגונגען שטערען דעם שלום סיי אין נאַציאָנאַלען און סיי אין אינטערנאַציאָנאַלען מאַסשטאַב. די פערזאַמלונג פּראָטעסטירט געגען בעראויבען פון רעכט אַ בעדייטענדען טייל פון די איינוואוינער אין דייטשלאַנד און דריקט אויס די האָפנונג, דאָס עס וועט צוריקגעשטעלט ווערען די פולע פרייהייט און גלייכהייט פאַר אַלע בירגער אָהן אונטערשיד פון ראַסע, רעליגיע, אָדער פּאָליטישע אַנשויאונגען.

אַמעריקאַנער רב פערלוירן זיין פּאָסטען

פאַר פערטיידיגען בעשולדיגטע נעגערס

ניו־יאָרק, (יט"א). הרב בנימין גאָלד־שטיין פון „בית־אור"־טעמפּעל אין מאָנטגאָמערי איז בעזייטיגט געוואָרען פון זיין אַמט פאַר בעטיי־ליגען זיך אין דער פערטיידיגונגס־אַקציע לטובת די סקאָטסבאָראָ־נעגערס, איינער פון וועלכע, הייוואוד פּעטערסאָן איז אַנערקענט געוואָרען פאַר שולדיג און איז פערמשפּט געוואָרען צום טויט.

מיין רעזיגנאַציע, האָט הרב גאָלדשטיין ער־קלערט דער יט"א — איז אַ רעזולטאַט פון מיין טע־טיגקייט נישט נאָר לטובת די סקאָטסבאָראָ נעגערס, פאַר וועלכע איך האָב געפאָדערט אַ גערעכטען מש־פּט, און אַן ענדערונג פון אורטייל, נאָר אויך פאַר די טאַלאַפּוזאַ־נעגערס.

הרב גאָלדשטיין האָט זיך ווענען סקאָטסבאָ־ראָס נעגערס געווענדעט מיט אַ פּעטיציע צום גובער־נאַטאָר און איז געווען פאָרזיצער פון אַ מיטינג פון ווייסע אין בירמינגהעם וועגען דעמזעלבען ענין.

מיט דער אָפּאָזיציע געגען הרב גאָלדשטיין האָט אָנגעפיהרט דער פאָרזיצער פון דער קאָנגרע־גאַציע ה' ערענסט מייער, וועלכער האָט דער־פיהרט צו דער רעזיגנאַציע פון רב.

דער אַנטאַגאַניזם צווישען די הוגענבערג־לייט און די היטלעראווצעס

בערלין, 30. (ספּ. טעל.)

די בעראַטונגען פון דער דייטש־נאַציאָנאַלער פראַקציע, פון רייכסטאַג, וואָס האָבען געדויערט 3 טעג, זיינען געווען אַ בולטער אויסדרוק פון דעם אַנטאַגאָניזם וועלכער הערשט צווישען דער הוגענ־בערג־גרופּע און די היטלעראָוצעס.

דער היינט פערעפענטליכטער אָפיציעלער קאָמו־ניקאַט פערשוויגט אינגאַנצען די פּרטים פון די דע־באַטען, אָנגעבענדיג בלויז אַז די דייטש־נאַציאָנאַלע פראַקציע האָט, נאָכ'ן אויסהערען די רעדע פון הו־גענבערג'ן אויפסניי געשוואוירען טרייהייט דער פּאַרטיי.

צום פּולק. דיסטערבערג האָבען די בעטייליגטע אין דער קאָנפערענץ אַרויסגעשיקט אַ דעפּעשע, אין וועלכער עס ווערט דעמאָנסטראַטיוו אויסגעדריקט אַנערקענונג פאַר זיינע פערדינסטען לטובת דער אַל־געמיין־נאַציאָנאַלער זאַך.

דאָס פּרעזידיום האָט זיך געווענדעט צו דעם איצ־טיגען הויפּט־אָנפיהרער פון'ם שטאַהלהעלם, זעלדטע מיט דער אויפפאָדערונג אַז ער זאָל זיך אָפּזאָגען פון'ם דעפּוטאַטען־מאַנדאַט אין רייכסטאַג, וואָס ער האָט בעקומען פון דער שוואַרץ־ווייס־רויטער ליסטע.

15 יודען בעשאָנקען מיט אָרדערס

מאָסקווע (יט"א) פון 19 פערזאָן, וועלכע זענען בעשאָנקען געוואָרען מיט פערשידענע מלוכה־אָרדערס אין צוזאַמענהאַנג מיט דעם 15־יעהריגען יובילעאום פון קאָמיסאַריאַט פאַר אויסערן־האַנדעל, זענען 15 יודען.

אַרקאַדי ראָזענגאָלץ, געוו. האַנדעלס־פאָר־שטעהער אין לאָנדאָן און איצט פאָלקס־קאָמיסאַר פאַר אויסערן־האַנדעל, ישראל ווייצער, סאָוויעטי־שער האַנדעלס־פאָרשטעהער אין בערלין און שלום דוואָילאַצקי — זענען בעשאָנקען געוואָרען מיט'ן „לענין־אָרדען".

מיט „אָרדערס פון דער אַרבייטס־פאָהן" זענען בעשאָנקען געוואָרען 11 יודען, וועלכע זענען טעטיג אויפ'ן געביט פון סאָוויעטישען אויסערן־האַנדעל.

דער תל־אביב'ער שטאָט־ראַט

און דער צוזאַמענשטויס צווישען ברית־טרומפּעלדאָר און די לינקע

ירושלים (יט"א) אויף די לעצטע זיצונגען פון תל־אביב'ער שטאָדט־ראַט און קהלה־ראַט האָט זיך אַנטוויקעלט אַ ליידענשאַפטליכע דיסקוסיע וועגען דעם איבערפאַל אויף דעם ברית טרומפּעלדאָר־צוג אויף די גאַסען פון תל־אביב. עס זענען אָנגענומען געוואָרען רעזאָלוציעס, וואָס פאַראורטיילען שאַרף די איבערפאַלען. דער שטאָדט־ראַט האָט גע־וועהלט אַ קאָמיסיע, וואָס זאָל אויספאָרשען די געשעהענישען און האָט גלייכצייטיג פערבאָטען איינצואָרדנען גאַסען־צוגען אום שבת אָדער יום טוב.

מען גרענעצט זיך אָפּ

דער צוזאַמענגוס פון די היטלער־לייט מיט די דייטש־נאַציאָנאַלע איז נאָר אַ לפנים'דיגע

בערלין, 30. (ספּ. טעל.)

די ליטונג פון דער נאַציאָנאַליסטישער פּאַרטיי פערעפענטליכט אַ קאָמוניקאַט אין וועלכען עס ווערט פערעפענטליכט אַ קאָמוניקאַט אין וועלכען עס ווערט אונטערגעשטראָכען אַז זעלדטעס דערקלערונג וועגען זיין אָנשליסען זיך מיט זיין גאַנצער אָרגאַניזאַציע צו די היטלעראָווצעס, דאַרף מען פערשטיין, אַלס אַ סימבאָלישער אַקט. אין דער פּראַקטיק דאַרף דערהאַלטען ווערען אויף ווייטער די ביז־איצטיגע אָפּגעזונדערטקייט צווישען ביידע גרופּירונגען פון נאַציאָנאַלען לאַגער. די גלייכצייטיגע אָנגעהעריגקייט צום שטאַהלהעלם און צו די נאַציאָנאַל־סאָציאַליסטישע אָרגאַניזאַציעס איז אויף ווייטער פערבאָטען.

דער דאָזיגער פאַרבעהאַלט מצד די מאָסגעבענ־דע פאַקטאָרען פון דער היטלער־פּאַרטיי איז גע־ווענדעט געגען די פּרוב פון קאָרפּאָראַציאָנעלער אַריינפיהרען גרעסערע שטאַהלהעלם־אָפּטיילונגען אין אָרגאַניזאַציאָנעל־ענגע און דיסציפּלינירטע שטורם־אָפּטיילונגען.

7 דערהרגעטע בערג־אַרבייטער

אין אַ דייטשער קוילען־גרוב

בערלין, 30. (ספּ. טעל.)

פאָריגע נאַכט איז אין קאַרנאַפּ, רוהר־געביט, פאָרגעקומען אַן אויפרייס אין דעם גרובען „מאַ־טעאוס סטינעס".

7 בערג־אַרבייטער זענען דערהרגעט געוואָרען. 2 זענען שווער פערוואונדעט.

אויפשטייג פון אַ בעריהמטען פּוילישען אַלפּען־פאָרשער

ליאָן, 30 (ספּ. טעל.)

יעזשי גאָלק, דער בעקאַנטער פּוילישער אַלפּיניסט, האָט אדורכגעמאכט דעם ערשטען ווינ־טער־אַרויפשטייג אויפן שפּיץ פון בארג פּאָוועז (3850 מעט.) ביי זעהר שווערע בעדינגונגען און בעדינגטען שניי.

בעת'ן אַראָפּשטייגען אָבער איז ער אַרונטער־געפאַלען אויף אַ שניי־פעלד און איז שטאַרק צו־קלאַפּט געוואָרען.

ער געפינט זיך איצט אויף קוראַציע אין גרענאָבל.

אָרטאָפּעדישער אַנשטאַלט

בראַנדעזן, גאָרסעטען, אָר־טאָפּעדישע אַפּאַראַטען אַלער אַרט, לייכטע פּלאַט־פוס־איינלאַגען געגען פוס־שמערצען אַלס נאָך גיפּס־אָבדרוק.

Dr. med. Lubicz u. Villy Simonovic

פּיעטרקאָווער 119, טעל. 231-81

האָלענדישע קעניגין שטיצט א יודישע פילאַנטראָפּישע געזעלשאַפט

אַמסטערדאַם, (י.ט.א.) די האָלענדישע קעניגין־אַלמנה, עמא, האָט געשפּענדעט א גרעסע־רע סומע פאַר א יודישער פילאַנטראָפּישער געזעל־שאַפט אין ראָטערדאַם. די דאָזיגע אונטערשטיצונג איז פיל־ווייז פערנוצט געוואָרען אויף פּסח־הילף

פּוילישער געזאַנדטער אין מאָסקווע

מאָסקווע, 30. (ספּ. טעל.)

דאָ איז היינט אָנגעקומען דער געזאַנדטער, באַר גוסלאַוו מיעדזשינסקי,

די וועלט־צענטראַלע פון שומרי שבת זאָל זיך אַריבערטראָגען פון בערלין קיין אַמסטערדאַם

אַמסטערדאַם, (יט"א) ווי יט"א ווערט געוואָהר ווערט דער פאָרזיצער פון וועלט־פערבאַנד פון די שומרי־שבת הרב ד"ר ש. גרינבערג פון בערלין ערוואַרט די טעג אין אַמסטערדאַם. הרב גרינבערג וועט אַרומרעדען מיט די היגע פיהרער פון דער שומרי־שבת בעוועגונג די מעגליכקייט פון איבערטראָגען דעם זיצאָרט פון וועלט־פערבאַנד קיין אַמסטערדאַם.

וויפיל איבערוואַנדערער זענען פערהאַן אין בירא־בידזשאַן?

מאָסקווא, (י.ט.א.) אַזוי ווי די ביזאיצ־טיגע סטאַטיסטישע מאַטעריאַלען זענען שוין פער־עלטערט איז בעשלאָסען געוואָרען דורכצופיהרען אין דער נאָהענטסטער צייט א גרינדליכע צעהלונג פון די יודישע איבערוואַנדערער אין בירא־בידזשאַן

די צעהלונג דאַרף געבען, ווי ווייט מעגליך גענויע ידיעות וועגען דעם בעשטאַנד פון די יודישע איבערוואַנדערער לויט געשלעכט, עלטער, פּראָפעסיעס, בעשעפטיגונג, די צייט וואָס זיי גע־פינען זיך אין בירא־בידזשאַן, פון וואַנען זיי זענען געקומען, די ענדערונגען פון בעשעפטיגונג זינט זיי זענען געקומען, זייער איצטיגען עקאָנאָ־מישען און קולטורעלען מצב א. א. וו.

שווערע אויטאָבוס־קאַטאַס־טראָפע מיט מענשען־קרבנות

פּראָג, 30. (ספּ. טעל.)

אַן אויטאָבוס וואָס האָט געפיהרט 35 פּערזאָן פון מעריש־בערין קיין זלין איז אַרויפגעפאָהרען אויף אַ הייזעל ביים וועג און איז צושמעטערט גע־וואָרען.

4 פּערזאָן זענען דערהרגעט געוואָרען און 18 — שווער פערוואונדעט.

די איבעריגע פּאַסאַזשירען זענען לייכט פער־וואונדעט.

געעפענט דעם 12־טען פּויזנער יאַהר־מאַרק

פּויזען, 30 (טעלעפאָניש)

היינט האָט דער מיניסטער פאַר האַנדעל און אינדוסטריע ד"ר זאַרזשיצקי געעפענט דעם 12־טען פּויזנער יאַהר־מאַרק.

אין דער עפענונג האָבען אָנטיילגענומען פאָרשטייער פון דער מאכט און פון ווירטשאַפטלי־כע ספערען פון פּוילען און אויסלאַנד.

דער בעריהמטער האָלענדישער געלעהרטער וואַן איטאַלי

ענטזאָגט זיך פון זיינע דייטשע עהרען־אַמטען

אַמסטערדאַם, (יט"א). דער בעריהמטער האָלענדישער פאַרמאַקאָלאָג פּראָפ. וואַן איטאַלי, האָט אַלס פּראָטעסט געגען די יודען־פערפאָלגונגען אין דייטשלאַנד זיך ענטזאָגט פון דער עהרען־מיט־גלידערשאַפט פון „דייטשען אַפּטייקער־פעראיין" און פון דער „דויטשער פאַרמאַצעווטישער געזעלשאַפט".

DOKTOR

R. WOŁKOWYSKI

צעגעלניאַנאַ 4, טעל. 216-90

ספּעציאַל־אַרצט פאַר הויט־ און ווענערישע קראַנקהייטען, מענער־שוואַכע. אַלע אַרט אַנאַליזען, עלעקטראָטעראַפּיע, בעהאַנדלונג מיט קוואַרץ־שטראַהלען.

נעמט אָן פון 8–2 און פון 5–9 אָוונט.

בעזונדער וואַרטע־צימער פאַר פרויען.

לאדז, 1 מײַ 1933

„נייער פאלקסבלאט“

לאדז, 1 מײַ 1933

נאציאנאל-סאציאליסטישע רעוואלוציע

היטלער׳ס שותפים האלטען, אז די „רעוואלוציע“ האט זיך פערענדיגט, די היטלעריסטען ווילען זי ערשט אנהויבען

די דימיסיע פון פולק. דיסטערבערג פון זיין פאָסטען אַלס דעם צווייטען פיהרער פון שטאַלהעלם, איז זעהר סימפּטאָמאַטיש. פון אָקטאָבער 1919 האָט דיסטערבערג געהערט צום שטאַלהעלם, וואָס ער איז געווען איינער פון זיינע שעפער. ווי גרויס עס איז געווען דער אויטאָריטעט פון דיסטערבערגען אין לאַגער פון די נאַציאָנאַליסטען, איז צו זעהען דערפון, וואָס ער איז בשעתו געווען דער קאַנדידאַט אויפ׳ן אַמט פון פרעזידענט; די קאַנדידאַטור זיינע איז אַרויסגעשטעלט געוואָרען געגען הינדענבורג׳ן גופא.

איצט איז אָט דער מאַן פשוט אַרויסגעוואָרפען געוואָרען, ווייל דער רייכס-מיניסטער זעלדטע, דער ערשטער פיהרער פון שטאַלהעלם, האָט אפילו נישט געפונען פאַר נויטיג פריהער זיך צו פערשטענדיגען מיט דיסטערבערגען, וואָס איננאיינעם מיט איהם, האָט ער געבויט די אָרגאַניזאַציע פון די אַמאָליגע קריגס-אַנטיילנעהמער און בעוועגען איהם, ער זאָל פרייוויליג אָפּטרעטען. מען האָט דאָך געקאָנט כאָטש אַראַנזשירען די קאָמעדיע פון עפּעס אַ קראַנקהייט ביי דיסטערבערגען. דאָס אַלץ איז נישט געטון געוואָרען. מען האָט איהם איבערגעגעבען אַ בריף, אַז ער וועט בעפרייט פון זיין אַמט.

פאַר קיינעם איז דער ברוטאַלער אַקט פון דיסטערבערגס דימיסיע נישט געווען קיין סורפּריז. מען האָט דאָך שוין פון לאַנג געוואוסט, אַז דיסטערבערג האָט איין חטא, וועלכען מען קאָן איהם נישט מוחל זיין: ער שטאַמט פון יודען. זעלדטע האָט זיך אויך „גלייכגעשאַלט“ און איבערגעגעבען די לייטונג פון שטאַלהעלם אין די הענד פון „פיהרער“, פון היטלערן. זעלדטע איז צוזאַמען מיט׳ן שטאַלהעלם אַריינגעטרעטען אין דער נאַציאָנאַל-סאָציאַליסטישער פּאַרטיי. אַזוי אַרום געפינט זיך איצט אין די הענד פון די נאַציאָנאַל-סאָציאַליסטען אויך די מיליטערישע אָרגאַניזאַציע, אויף וועלכער עס האָבען זיך געקאָנט שטיצען ביי אַ קאָנפליקט מיט די היטלעראַוצעס די דייטש-נאַציאָנאַלע. דער היטלעריזם איז איצט נאָך מעהר פערשטאַרקט געוואָרען.

דער קאָנפליקט צווישען די היטלעראָוצעס, וועלכע פרעטענדירען צו זיין די איינציגע טרעגער פון דער „נאַציאָנאַלער“ רעוואָלוציע אין דייטשלאַנד, און די דייטש-נאַציאָנאַלע, האָט זיך אין די לעצטע טעג זעהר פערשאַרפט. דער פּאָרזיצער פון דער היטלעריסטישער פראַקציע אין רייכסטאָג קובע, ווען די היטלעראָוצעס שטעלען שטענדיג צו ערשט אַרויס, ווען זיי ווילען מאַכען עפּעס ריזיקירטע שריט, האָט נישט לאַנג צוריק ערקלערט גאַנץ אָפען, אַז די נאַציאָנאַלע רעוואָלוציע איז אין גרונד גענומען געווען אַ נאַציאָנאַל-סאָציאַליסטישע רעוואָלוציע, אַז אָט די רעוואָלוציע גייט ווייטער פאָרויס ביז זי וועט דערגרייכען אַלע איהרע צילען.

די רעדע איז געווען אַ מין ענטפער אויף דער ערקלערונגען פון הוגענבערגען, וועלכער האָט פעסטגעשטעלט, אַז די דייטשע נאַציאָנאַלע רעוואָלוציע האָט שוין איהר ציל דערגרייכט און אַז עס איז שוין געקומען דער מאָמענט אַריבערצוגיין צו די אַלט - פּרייסישע מלוכה - פּאָרמען. הוגענבערג האָט אין אָט דער ערקלערונג נאָכמאָל אונטערגעשטראָכען, אַז דער ניי-געוועהלטער פּאַרלאַמענט האָט ערטיילט בלויז דער איצטיגער רעגירונג ווייט-גייענדיגע פולמאַכטען, וועלענדיג אויף דעם אופן נאָכמאָל דערמאָהנען, אַז היטלער קאָן נישט פון זאַבינעט אַרויסוואַרפען די דייטש-נאַציאָנאַלע.

גלייכצייטיג האָט הוגענבערג געמאַכט אַ וויזיט ביי הינדענבורגען. וועגען דעם וויזיט האָט די היטלעריסטישע פּרעסע גאָרנישט געשריבען. הוגענבערג האָט וואָהרשיינליך פאָרגעשטעלט דעם פּרעזידענט די ווייטערדיגע פּלענער פון דער נאַציאָנאַל-סאָציאַליסטישער רעוואָלוציע און דערביי האָט ער געקאָנט זיין זיכער, אַז הינדענבורג וועט איהם אונטערשטיצען געגען היטלערן. ווייל די פּלענער, וועלכע עס האָט בדעה צו רעאַליזירען די מאַרשירענדיגע נאַציאָנאַל-סאָציאַליסטישע רעוואָלוציע זענען זעהר ווייט-גייענדיגע. דער היינטיגער טאָג פון ערשטען מאַי דאַרף נישט נאָר זיין אַ מעכטיגע מאַניפעסטאַציע פון די נאַצ.-סאָצ., נאָר אויך אַ וויכטיגער עטאַפּ אין דער היטלעריזאַציע פון דער מלוכה. ווען דער היטלעריזם איז נאָך נישט געווען ביי דער מאַכט האָט ער געהאָט געמאַכט אונגעהויערע הבטחות סיי די פּויערים, סיי די אַרבייטער און ווען ער איז געקומען צו דער מאַכט, ווייל ער די אויסגעשטעלטע וועקסלען אויסקויפען. הייסט, דעם ערשטען מאַי, דאַרף היטלער פּראָקלאַמירען די אַגראַר-רעפאָרם אין מזרח-פּרייסען און די פּאַרצעלאַציע פון די גיטער ביי די פּרייסישע יונקערס פאַר אינערליכער קאָלאָניזאַציע. די אַרבייטער דאַרף מען אונטערטראָגען אַ פּראָצענט אין דער פאָרם פון אַרבייטער-קאָנטראָלע איבער די בענק און די פערשטאַטליכונג פון די קוהלען-גרובענס.

די אַרבייטער - רעפאָרמען זענען איינגאַנצען נישט געפעהרליך פאַר די קאַפּיטאַליסטען, ווייל די מלוכה-קאָנטראָל איבער די בענק איז שוין פון לאַנג אַ געשעהענער פאַקט, פון זינט די מלוכה האָט איבערגענומען דעם גרעסטען טייל אַקציעס פון די בענק; ווידער די פערשטאַטליכונג פון די קוהלען-גרובענס בעדייט אין איצטיגען מאָמענט פון קריזיס בלויז אַ פערמאַסקירטע אונטערשטיצונג פאַר די קוהלען-באַראָנען. דער קאַפּיטאַליזם האָט נישט דערביי קיין גרונד זיך צו בעאונרוהיגען צוליב אָט די כלומרשט אַנטי-קאַפּיטאַליסטישע רעפאָרמען. אָבער די מאַסען קאָנען שטויסען די נאַציס צו ווייטערדיגע טאַטען, וואָס בעאונרוהיגען שוין היטלערס פערבינדעטע.

אין גרונד גענומען זענען די אויף הייבט אָנגעקינדיגטע פּראָקלאַמאַציעס נישט מעהר ווי אַ דעמאַגאָגישער מאַנעווער פון די היטלעראָוצעס, אָבער די פּרייסישע יונקערס קאָנען נישט רוהיג אויפנעהמען דעם אָנזאָג, אַז מען פערנעהמט זיך צו פאַרצעלירען זייערע גיטער פאַר די צילען פון אינערליכער קאָלאָניזאַציע. צי דערפאַר האָבען זיי געשטיצט דעם גענעראַל שלייכער, וואָס אין זיין צייט איז אַרויס אין דער עפענטליכקייט דער גרויסער סקאַנדאַל מיט די מיליאָנען פערשוואונדענע געלטער אויף דער אָסטהילפע, כדי מען זאָל זיך איצט בעהמען צו זייערע פערמעגענס? פון דער קאָמאַנדער זייט פיהלט זיך נאָך אַלץ דער היטלעריזם נישט איינגאַנצען זיכער, כל זמן אין לאַנד איז פאַרהאַן וועלכע עס איז אָרגאַניזירטע קראַפט וואָס קאָן שטעלען אַ ווידערשטאַנד. עס גייט בלויז וועגען דעם, צי וועט דער היטלעריזם זיך דעצידירען שוין איינצוהייסען מיט די יונקערס, אָדער ער וועט די זאַך אָפּלייגען אויף שפּעטער.

דערווייל זענען די יונקערס נאָך גאַנץ שטאַרק, זיי קאָנען רעכענען נישט נאָר אויף דער אונטערשטיצונג פון הינדענבורגען, נאָר אויך אויף דער רייכסווער, וועלכע דער היטלעריזם האָט נאָך ביז איצט נישט איינגענומען. אויפ׳ן פאַל פון אַ קאָנפליקט קאָנען די שאַנסען זיין נישט קיין גלייכע און היטלער פערשטייט די סיטואַציע און דערפאַר וויל ער דאָס אויסשפּיל אָפּלייגען אויף אַ שפּעטערדיגע צייט, אָבער היטלער אַליין איז איצט בלויז אַ רעפּרעזענטאַציע-פיגור, דעם דעצידירענדען איינפלוס האָבען אין דער פּאַרטיי געבעלס, קובע, געהרינג און קערל, וועלכע האַלטען, אַז מען דאַרף שמידען דאָס אייזען כל זמן עס איז הייס און אויף די כוואַליעס פון דער נאַציאָנאַלער רעוואָלוציע איינגאַנצען בעהערשען דאָס לאַנד.

ווער קאן זיך איינארדנען אין ארץ-ישראל?

די אויסזיכטען פאר פערשידענע פראפעסיעס

אין דער בערלינער „יודישער רונדשוי“ איז אָפּגעדרוקט אַ גרויסער אַרטיקעל פון בעקאַנטען יודישען געלעהרטען און קענער פון פּאַלעסטינע אַרטור רופּין וועגען לאַנדווירטשאַפטליכער קאָלאָניזאַציע אין פּאַלעסטינע אין דער הקדמה צום אַרטיקעל ווייזט אָן דער מחבר, אַז די פראַגע וועגען קאָלאָניזאַציע איז איצט בעזונדערס פערשאַרפט געוואָרען אין צוזאַמענהאַנג מיט די געשעהענישען אין דייטשלאַנד און ער גיט עטליכע זעהר וויכטיגע אָנווייזונגען פאַר די, וועלכע דענקען אַריבערצופאָהרען קיין ארץ-ישראל.

פּאַלעסטינע, שרייבט רופּין, קאָן פאַר די יעניגע יודען, וואָס זייערע עקזיסטענץ-אויסזיכטען זענען דורך דער נייער פּאָליטישער ווענדונג אין דייטשלאַנד צושמעטערט געוואָרען, ווערען אַן אָרט פון קיום אויב זיי זענען גרייט אַריבערצוגיין צו לאַנדווירטשאַפט און אויב זיי ערפילען די הנחות, וואָס זענען דערצו נויטיג. צו די דאָזיגע פאָראויסזעצונגען געהערט ביי מענשען, וועלכע זענען צוליב זייער שוואַכען כוח אָדער צוליב זייער עלטער נישט געאייגענט צו שווערער אַרבייט, נאָר זיי וועלען מוזען בעשעפטיגען פרעמדע לוין-אַרבייטער, דאָס בעזיצען פון אַ קאַפּיטאַל פון מינדעסטענס דריי טויזענד פונט ביי אַ בעשיידענעם אָרט לעבען. יונגע קרעפטיגע מענשען אין עלטער ביז דרייסיג יאָהר וועלכע קאָנען זיך נעהמען צו לאַנדווירטשאַפט און זענען גרייט צו פיהרען אַ האַרב לעבען אין דחקות, דערפאַר אָבער אַ פרידליך לעבען און מיט דער נאַטור, זיי דאַרפען האָבען אַ קאַפּיטאַל פון אַן ערך 1000 ביז 1200 פונט. יונגע קרעפטיגע מענשען אין עלטער פון 16 ביז צוואַנציג יאָהר, וועלכע זענען גרייט צו אַרבייטען מינדעסטענס 10 יאָהר אַלס לוין-אַרבייטער און אין דער אייגענער ווירטשאַפט מצהר ווי דעם דורכשניט און אין דער דאָזיגער צייט זיך בעגנוגענען בלויז מיט דעם עקזיסטענץ-מינימום, זיי דאַרפען האָבען פיהרונג-דיגען פונט. די ביידע לעצטע קאַטעגאָריעס דאַרפען צוטרעטען צו גרינדען אייגענע ווירטשאַפטען נאָר דאַן, ווען זיי האָבען אָפּגעאַרבייט אַ צוויי-דריי יאָהר און האָבען זיך איבערצייגט, אַז זיי זענען צוגעפאַסט פאַר לאַנדווירטשאַפטליכער אַרבייט.

אַ חוץ דער לאַנדווירטשאַפט קאָן די אינדוסטריע ווערען אַ קוואַל פון עקזיסטענץ פאַר די, וועלכע בעזיצען גרינדליכע פאַך-קענטעניש און מינדעסטענס אַ העלפט פון קאַפּיטאַל, וואָס איז נויטיג פאַר דעם פּראָדוקציאָנס צווייג, וועלכער האָט אין פּאַלעסטינע גינסטיגע בעדינגונגען פון פּראָדוקציע און פון מאַרק.

די אויסזיכטען פאַר מענשען מיט אַקאַדעמישער בילדונג זענען שלעכטע (דאָקטוירים, צאָהן-אַרצטען, אינזשינירען, אַדוואָקאַטען). ווייל אָט די פּראָפעסיעס זענען אין פּאַלעסטינע איבערפילט. אַדוואָקאַטען ווערען אַ חוץ דעם צוגעלאָזען נאָר ערשט נאָכ׳ן בעלעגען אַן עקזאַמען אין דער ענגלישער אָדער אין דער העברעאישער שפּראַך און דאָס פאָדערט אַ לענגערע צוגרייטונג. קליינע אויסזיכטען האָבען אויך דעטאַל-סוחרים און הענדלער-אַנגעשטעלטע, ווייל די אַלע פּאָזיציעס זענען בעזעצט און ניי-אָנגעקומענע מוזען בלייבען הינטערשטעליג אַנטקעגען די, וואָס וואוינען דאָ פון לאַנג און קענען די בעדינגונגען און די שפּראַך.

האַנדווערקער, וועלכע זענען טיכטיג אין זייער פאַך און פערמאָגען מינדעסטענס 250 פונט, קאָנען זיך נאָך איינאָרדנען. נישט געבילדעטע אַרבייטער ווערען אַריינגעלאָזט נאָר אויפ׳ן סמך פון סערטיפיקאַטען.

קאַפּיטאַליסטען, וועלכע ווילען אין פּאַלעסטינע אַריינלייגען זייער געלד אויף זיכערע היפּאָטעקען און לאַנגע טערמינען, קאָנען רעכענען אויף אַ פערצינזונג פון 7–8 פּראָצענט.

די קאָסטען פון לעבען איינשליסליך וואוינונג, קליידונג, שטייערן, בעטרעפען דורכשניטליך אין שטאָט פאַר אַן אַרבייטער-פאַמיליע פון 3 ביז 4 פּערזאָן 10 פונט; ביי פאַמיליעס פון האַנדווערקער, קליינע סוחרים, אַנגעשטעלטע פון 15 ביז 20 פונט; ביי פרייע פּראָפעסיעס 25 ביז 50 פונט. אין די לאַנדווירטשאַפטליכע ישובים זענען די קאָסטען אויף 25 פּראָצענט קלענער.

דיזראעלי, לוצאטי, סאנינא...

יודען אלס העכסטע פיהרער פון מלוכות.— אלזא וואס קומט פאר איז דייטשלאנד?

די פּרעסע אין דייטשלאַנד איז אַזוי דערשטיקט אַז דאָרט ווייסט מען כמעט גאָרנישט וועגען דעם. ווי אַזוי די וועלט בעציהט זיך אין דער ווירקליכקייט צום באַרבאַרישען רעזשים פון די היטלעראָוצעס. אין דייטשלאַנד ווייסט מען גאַנץ קנאַפּ, אַ שטייגער וועגען דער היסטאָרישער דעבאַטע אין ענגלישען פּאַרלאַמענט וואו עס איז דורך אַלע פּאַרטייען פערורטיילט געוואָרען דאָס, וואָס עס טוען אָט די היטלערלייט. בלויז אין איניגע בלעטער האָט מען געקענט געפינען בלאַסע אָפּקלאַנגען פון דער דעבאַטע. אַזוי האָט, למשל, געשריבען די „פראַנקפורטער צייטונג“:

אין זאַך דאַרפען מיר אין דייטשלאַנד קלאָר האָבען פאַר די אויגען, די אויסערן-פּאָליטישע סיטואַציע איז ענג פערבונדען מיט דער אינערליכער. מיר ווידערהאָלען דאָ דאָס, וואָס מיר האָבען שוין נישט איין מאָל געזאָגט. דייטשלאַנד ווינשט זיך נישט מען זאָל זיך אַריינמישען אין איהרע אינערליכע אָנגעלעגענהייטען. אָבער דערמיט ווערט די אמת׳ע לאַגע נישט געענדערט און וואָס ווירקט זיך אויס דערין, וואָס די רעוואָלוציאָנס-בעוועגונג האָט בעקומען אַן אָנגעהויערען קלאַפּ.

אין אַנדערע לענדער גייט מען צו צו דער זאַך מיט אַנדערע מאָסשטאַבען. דאָרט ווייזט מען אָן אויף דער אייגענער פערגאַנגענהייט. אין ענגלאַנד האָט דיזראַעלי געקאָנט אין פערלויף פון צענדליגער יאָהרען זיין פּרעמיער-מיניסטער און פיהרער פון דער קאָנסערוואַטיווער פּאַרטיי. אין איטאַליען איז לוצאַטי פאַר׳ן קריג זעהר אָפט געווען מיניסטער און אויך פּרעמיער-מיניסטער. אין דער צייט פון קריג האָט סאָנינאָ געפיהרט די איטאַליענישע אויסערן-פּאָליטיק. דער פינאַנץ-מיניסטער פון מוסאָליני יונג שטאַמט פון אַ באַדישער יודישער פאַמיליע. אַמעריקע שיקט אַ יוד אַלס באָטשאַפטער קיין פּאַריז. אין אונזער אייגענער געשיכטע געפינט מען די צוזאַמענאַרבייט אין קריטישע צייטען צווישען ביסמאַרקן מיט דעם יוד באַמבערגער. אין אָט אַזאַ ליכט זעהט מען אין אויסלאַנד די געשעהענישען אין דייטשלאַנד און מיר מוזען זיך דערמיט רעכענען, ווייל די אַנדערע פעלקער לאָזען זיך נישט אַזוי לייכט אָפּזאָגען פון זייערע פּאָליטישע פּרינציפּען און זייערע רעגירונגען שליסען זיך נישט אויס אינגאַנצען פון דער עפענטליכער מיינונג.

באיקאט-אפעל צו אלע קליינהענדלער אין פוילען

וואַרשאַ, (יט״א) די עקזעקוטיווע פון צענטראַלען קליינהענדלער-פערבאַנד אין פוילען האָט צו שיקט פאָלגענדען אַפּעל צו אַלע פערבאַנד-אָפּטיילונגען אין לאַנד:

דער ווילדער היטלעריסטישער אויסראָטונגס-קאַמף געגען די דייטשע ברידער-יודען האָט אָנגעטראָפען אויף אַן אַנטשלאָסענעם ווידערשטאַנד פון גאַנצען וועלט-יודענטום און אַלע קולטורעלע און ציוויליזירטע צענטערען. אין דעם דאָזיגען שווערען מאָמענט פאַר יודען, ווען דער היטלעריסטישער אַנטיסעמיטיזם און טעראָר וואַרפט אָן אַ קאַמף די יודען. מוז דער יודישער קליינהענדלער לאָזען הערען זיין שאַרפען פּראָטעסט געגען די ווילדע רציחות און איבערגעהען צו מעשים. דער יודישער קליינהענדלער אַלס דער לעבעדיגער נערוו אין דעם סחורה-אויסטויש, אַלס דער גלענצענדסטער ענטוויקלער פון דער קאָנסומציע, מוז זיך אונבעדינגט פערטראַכטען איבערן טראַגישען גורל פון זיינע ברידער אין דייטשלאַנד. דער ענטפער אויף דעם היטלערישען אויסראָטונגס-קאַמף דאַרף זיין: קיין שום קליינהענדלער פערשפּרייט נישט קיין דייטשע אויסאַרבייטונגען! די דייטשע סחורות מוזען פערטרעטען ווערען מיט עהנליכע פון אַנדערע לענדער! די דאָזיגע באָיקאָט-אַקציע מוז אָננעהמען רעאַלע פאָרמען און מוז געפיהרט ווערען פּראַנטוואָרטליך און פאַכמעניש ביז׳ן ענדגילטיגען נצחון.

היות עס איז לעצטענס ענטשטאַנען אַ גרויסע רעזאָרגאַניזאַציע ביים פיהרען די דערמאָהנטע אַקציע אויף דער פּראָווינץ, פאָדערען מיר אויף אַלע פערוואַלטונגען פון די אָפּטיילונגען, אַז עס זאָלען געשאַפען ווערען ספּעציעלע פאַך-קאָמיסיעס אין די פעראיינען, וועלכע זאָלען אין פערשטענדיגונג מיט דער צענטראַלע פערבייטען די דייטשע סחורות אויף אַנדערע. עס מוז בעזונדערס געלעגט ווערען אַכט אויף די דייטשע אויסאַרבייטונגען, וואָס בעהאַלטען זיך אונטער פערשידענע כלומרשט אינלענדישע פירמעס. די גאַנצע אַרבייט פון דער פאַך-קאָמיסיע מוז געהעריג און פּלאַנמעסיג אַנטוויקעלט ווערען, אַזוי, אַז זיי זאָלען געבען די הפולע גאַראַנטיע, דאָס די קאָנסעקווענטע אַרבייט פון דער צענטראַלע צו בעזייטיגען די דייטשע סחורות פון האַנדעל וועט זיך פולשטענדיג איינגעבען.

אין דער האָפנונג, אַז איהר קליינהענדלער וועט זיך אָפּגעבען אַ דין-וחשבון פון דער טרויעריגער לאַגע פון אייערע ברידער אין דייטשלאַנד און אָפּשאַצענדיג אייער ציפעריש ראָלע אין האַנדעל, זענען מיר זיכער, אַז איהר וועט געבען אַ ווירדיגען ענטפער די היטלערישע באַרבאַרען, בעזייטיגענדיג די דייטשע סחורות פון האַנדעל.

נייער פאלקסבלאט

דאס לאדזער לעבען

נייער פאלקסבלאט

מאַנטאַג 1 ה אייר תרצ"ג

מאי

זון-אויפגאַנג 4.22
זון-אונטערגאַנג 6.47

דער וויצע-מארשאלעק פוז סיים ד"ר קאראל פאלאקיעוויטש
צוגאָסט אין לאדז

(2) נעכטען 10 אינדערפריה איז אין „גראַנד-קינאָ" פאָרגעקומען אַ פערזאַמלונג, איינגעאָרדענט דורכ'ן אָרטיגען שטאָטישען ראָט פון ב. ב. וו. ר. ספעציעל געווידמעט דעם אַרומרעדען די פראַגע פון „די אָרדענונג אין די פּוילישע שטעט אויפ'ן יסוד פון נייעם געזעץ וועגען דער טעריטאָריאַלער זעלבסטפערוואַלטונג".

וועגען דעם דאָזיגען ענין, און וועגען די גרויסע מעלות פונם נייעם געזעץ האָט געהאַלטען אַ גרויסען און אויספירליכען רעפעראַט דער וויצע-סיים-מאַרשאַלעק, ד"ר קאַראָל פּאָלאַקעוויטש, וועלכער איז צו דעם צוועק ספעציעל געקומען קיין לאָדז.

מכוה ארבייטען אויף 3 שיכטן אין די קאטאן-פאבריקען

(2) נעכטען אינדערפריה איז אין זאַל אויף פּיעטריקאָווער 64, פאָרגעקומען אַ מיטינג פון קאַטאָן-אַרבייטער, בכדי אַרומצורעדען די פראַגע פון בעשעפטיגען די אַרבייטער אויף 3 שיכטען.

עס איז בעשלאָסען געוואָרען אויסצוועהלען אַ דעלעגאַציע, וועלכע וועט אינטערווענירען ביים קרייז-אַרבייטס-אינספעקטאָר ה' וואַיטקעוויטש, וועגען ענטגילטיג רעגולירען דעם ענין.

היינט גייעז אריין אין קראפט
די ענדערונגען וועגען פערזיכערונגען פאר גייסטיגע ארבייטער

(2) לויט ווי מ'אינפאָרמירט אונז פון דער לאָדזער קרייז-אוניע פון ז. ז. פ. או. גייען פון היינט אָן אריין אין קראַפט די ענדערונגען וועגען עמעריטאַל-פערזיכערונג און געגען-אַרבייטסלאָזיגקייט-פערזיכערונג פאַר אינטעלעקטועלע אָנגעשטעלטע.

אפטייקען
היינטיגע נאכט-דיזשורען

(2) היינט ביינאַכט דיזשורירען: א. פּאָטאַש (פּלאַץ קאָשטשעלני 10) א כאַרעמזא (פּאָמאָרסקא 12), ע. מילער (פּיעטריקאָווער 46), מ. עפּשטיין (פּעטריקאָווער 225) ז. גאַרטשיצקי (פּשעיאַזד 59) פ. אַנטאָניעוויטש (פּאַביאַניצער 50).

א לאדזער קרבן פוז קראקע

(2) לעם 11 ליסטאָפּאַדא 112 איז נעכטען בעפאַלען און שווער צושטאָכען געוואָרען מיט מעסערס דער 22-יעהריגער האָוריל פּיוואַש, פון אַ דאָרף הינטער קראַקע.

פּאָליציי האָט נאָך די אָנפאַלער נישט געכאַפּט.

TEATR MIEJSKI
pod kierown. art. **St. Wysockiej**

דעם 5-טען מאי און פאָלגענדע טעג!

Zielona Kotwica

(גרינער אנקער)

קאָמעדיע אין 3 אַקטען, 4 בילדער פון
STANISŁAW BAL

עס נעהמען אַנטייל:
J. Chojnacka, W. Niedziałkowska, H. Skrzydłowska, J. Wasintyńska, L. Dytrych, M. Lenk, K. Łabędzki, Wł.Matuszkiewicz, Jan Mrozinski, Z. Rzęcki, K. Szubert, L. Śliwiński, Surzyński, M. Węgrzyn, J. Winawer, St. Winczewski, M. Znicz.

רעזשי: H. Szletyński
דעקאָראַציעס: St. Jarocki

בילעטען שוין צו בעקומען אין בעשטעלונגס-קאַסע טראַוגוטאַ 1.

פאבאר פוז יאהרגאנג 1912
מארגען הויבען שויז אן צו אמטירען די קאמיסיעס

(2) מאָרגען, דינסטאָג, ד. 2 מאַי, פון 8 אינדערפריה הויבען אָן צו אַמטירען די פאַבאָר-קאָמיסיעס:

פאַר דער פאַבאָר-קאָמיסיע נומער 1 (אַלעיע קאָשטשושקי 21) דאַרפען זיך שטעלען די יונגע-לייט, וואָס זענען געבוירען אין יאָהר 1912 און וואוינען אויפ'ן שטח פון 2-טען קאָמיסאַריאַט, מיט די פאַמיליען-נעמען אויף די אותיות:

A B C D E F G H Ch I J L Ł

פאַר דער פאַבאָר-קאָמיסיע נומער 2 (אַגראַ-דאָווע 34) דאַרפען זיך שטעלען די פאַבאָראַוו-צעס פון יאָהרגאַנג 1912, וואָס וואוינען אויפ'ן שטח פון 1 פּאָליציי-קאָמיסאַריאַט מיט די פאַמיליען-נעמען אויף די אותיות:

A B C D E

פאַר דער קאָמיסיע נומער 3 (פּיעטרקאָווער 165) דאַרפען זיך שטעלען די פאַבאָראָווצעס פון יאָהרגאַנג 1911, קאַט. B, וועלכע וואוינען אויפ'ן שטח פון 2-טען און 9 קאָמיסאַריאַט מיט די פאַ-מיליען-נעמען אויף אַלע אותיות.

פאַר דער פאַבאָר-קאָמיסיע פון לאָדזער קרייז (אויף נאַרוטאָוויטשאַ 56) דאַרפען זיך שטע-לען די פאַבאָראָווצעס פון יאָהרגאַנג 1911, וואָס וואוינען אין אַלעקסאַנדער און זייערע פאַמיליען-נעמען הויבען זיך אָן מיט די אותיות:

A B C D E F G H

די פאַבאָראָווצעס זענען מחויב: ברענגען מיט זיך פּעסער, אָדער פּערזאָן-בעשטעטיגונגען מיט פאָטאָגראַפיעס, אָדראָטשעניע-קאַרטען, רעגי-סטראַציע-בעשטעטיגונגען און שולע אָדער פאַך-בעשייניגונגען.

די פאַבאָראָווצעס מוזען זיך שטעלען אין אַ ניכטיגען און ניכטערען צושטאַנד.

אויטא-קאטאסטראפע אויף א שאסעי
בעת'ן ארויסשלעפען דעם אויטא פוז גרוב, איז 1 פויער דערשטיקט געווארען אויף טויט

(2) עהערנעכטען פאַרטאָג איז אויפ'ן שאָסעי צווישען גאַרשקאָוויץ און ניעכטשיץ געשעהן אַ קאַטאַסטראָפע מיט'ן לאָדזער לאַסט-אויטאָ, ל. ד. 81,961.

דער אויטאָמאָביל האָט זיך נעמליך אָנגע-שטויסען אויף אַ בוים און איז אַריינגעפאַלען אין אַ גרוב.

קיין מענשען האָבען דערביי נישט געליטען. שפּעטער, אַז דער שאָפער פונ'ם אויטאָ מיט נאָך אַן'אָנגעקומענעם שאָפער און עטליכע פויערים האָבען גענומען דעם וואָגען אַרויסשלע-פען פון דעם גרוב, איז איינער פון די פויערים דער 23-יעהריגער סטאַניסלאַוו שולץ פון דאָרף גאַרשקאָוויטשקי דערשטיקט געוואָרען אויף טויט.

חכמי-באגאטעלא
א טרעהרען-באמבע אין א רעווי-טעאטער

(2) דער קאַמף צווישען דער בע'חכמה'טער מענשהייט פון 20-טען יאָהרהונדערט געהט, ווייזט אויס אויך אריבער אויף טעאַטער-טעריטאָריום'ס...

והא ראיה — אָט האָט מען נעכטען בעת דער פאָרשטעלונג געוואָרפען א טרעהרען-באָמבע אויף דער ביהנע פונ'ם רעווי-טעאַטער „באַגאַטעלאַ" (קילינסקיעגאָ 124).

פּאָליציי מוח'ט זיך. וואר עס האָבען דאָס געקענט זיין די איבערגעשפּיצטע „חכמים", וואָס האָבען דורך דער טרעהרען-באָמבע געצוואונגען דעם עולם צו פערלאָזען דעם טעאַטער-זאַל, און געבראַכט דערצו, אַז עס האָבען דאַרט געדאַרפט קומען מאַכען אָרדענונג פייערלעשער אין גאַז-מאַסקעס.

בילליגע רייזעס קייז ווארשא און קאטאוויץ

מיטוואָך געהט אָפּ אַ ביליגער צוג, דער אַזוי-גערופענער „גרינער עקספּרעס" קיין וואַרשאַ. דער צוג געהט אָפּ ווי געוועהנליך 7 מיט 47 מי-נוט פון פאַבריקס-באַהנהויף. צוליב דעם טאָג פון נאַציאָנאַלען יום-טוב קאָסט די רייזע הין און צו-ריק 6 זל' 85 גראָשען.

דינסטאָג, 11 אַ זייגער אין אָוונד געהט אויך אָפּ פון פאַבריקס-באַהנהויף דער ספּעציעלער צוג קיין קאַטאָוויץ. די רייזע הין און צוריק קאָסט 8 זל. 90 גראָשען.

בילעטען ביז 9 אַ זייגער אין אָוונד צו בעקומען אין „וואַגאָ-לי", פּיעטריקאָווער 64.

„ברידערליכע ליבע"
חוה איז בעשאפען געווארען פוז אדם'ס א ריפ, און ער האקט איהר אונטער דאפעלט — 2 ריפען

(2) נעכטען, אום זונטאג, האָט זיך דער 32-יאָהריגער סטאַניסלאַוו טים (פון פּאַראַנגאַ 7) אַזוי „טעמפּעראַמענטפול" צוואָרטעלט מיט זיין 19-יעהריגער שוועסטער, מאַרטאַ טים, אַז ער האָט איהר בעת מעשה מורא'דיג צושלאָגען און צובראָ-כען אַ קימאַ-לן פון 2 ריפען.

מען האָט די שוועסטער אין אַ שווערען צו-שטאַנד אָפּגעפיהרט אין שפּיטאַל אויף זאַגאַיניקאָוואַ, און מיט דעם טשיקאַווען בראַטשיק האָט זיך פּערי-אינטערעסירט פּאָליציי.

געגאנגעז איז ער בעשמחה'ט
און גארנישט גערעכענט, אז ער וועט אזוי מיאוס „אפשניידז"...

(2) נעכטען פאַרטאָג איז מיט דער פּאַלוד-ניאָווא גאַס געגאַנגען צו זיך אַהיים, אויף וויצזש-באָווא 8 דער 44-יעהריגער אַנטאָני טאָמטש.

ער איז געווען גאָר וואָזשנע בעגלעזעלט, און אין נעפעל פון ראָזעווע חלומות וועגען אַ העררליכער צוקונפט, איז איהם גאָרנישט איינגע-פאַלען צו טראַכטען, אַז מען טשאַפּעוועט אויף איהם.

געווען איז אָבער אַזוי, אַז אומבעקאַנטע פּערזאָנען זענען איהם פּלוצים, פון דער העלער הויט, בעפאַלען מיט מעסער, און מען האָט איהם גאָר פיין צורעכט-געמאַכט דעם גאַנצען קאָפּ.

פאַנאָטאָוויטש האָט זיך געטון איהרט, און פּאָליציי, ווי געוועהנליך, זוכט די אָנפאַלער.

ברוטאלער אנפאל

(2) נעכטען איז נעבען נאָוואָמיעסקאַ 3 בע-פאַלען געוואָרען דורך אַן'אומבעקאַנטען פּערזאָן די 16-יאָהריגע דינסט-מיידעל יאַנינאַ פראַנצוז (פון קאַמיענגאַ 2).

דער פּערזאָן האָט זי אַזאַ שטויס געטון מיט'ן פוס אין בויך, אַז פּאַגאָטאָוויטש האָט זי קוים אָפּגעמינטערט און דערקאָטעוועט.

פּאָליציי זוכט דעם אָנפאַלער.

טעאטער „סקאלא"

היינט, מאַנטאַג, 9 אָוונט
פאָפּולערע פּרייזען.
פרייזען פון 60 גר. ביז 2.20
מ. ווינדער פּרעזענטירט די גרויסע אַמעריק. געסט, די סטאַרס פון ניו-יאָרק

בראַוואָ! בראַוואָ!

לוסי און מישא
גערמאן

איילט צו זעהן!
ווייל נור נאָך עטליכע טעג
וועלען די קינסטלער שפּילען
די לעצטע טעאַטער-סענסאַציע

מאמע און שוויגער

פאָלקס-שפּיל אין 3 אַקטען פון קאַלמאַנאָוויטש
מוזיק פון לאָסקאָווסקי. רעזשי: מ. גערמאַן.
מיט'ן אָרקעסטער פירט אָן ד. בייגעלמאַן

בילעטען צו בעקומען אין קאַסע.

צוריקגעצויגענע טעלעפאן-אפצאלען

(2) כידוע, ווערען היינט סקאַסירט די צו-גאַב-טעלעפאָן-אָפּצאָהלען, וואָס זענען לעת עתה גענומען געוואָרען לטובת דעם אַרבייטסלאָזען-פאָנד.

די דאָזיגע אָפּצאָלען האָבען בעטראָפען: פון איינצעלנעם הויפּט-אַפּאַראַט — א זל. 50 גר. און פון אַ הויפּט-אַפּאַראַט מיט א צוגאָב-אַפּאַראַט 2 זל. מיט 50 גראָשען.

וואגען שווער צוגעדריקט א קינד

(2) עהערנעכטען בייטאָג, האָט אויף בושעזשי-נער 118, אַ ריקשאַ-קע, געפיהרט פונ'ם פוהרמאַן טאָמאַש מאַטושעווסקי שטאַרק צוגעדריקט צו אַ טראַמוואַי-סלופ דעם 6-יעהריגען עוגעניוש וויטיך, און איהם שווער פאַרוואונדעט.

דעם אומגליקליכען יונגעלע האָט מען אָפּ-געפיהרט אין אַננאַ-מאַריאַ-שפּיטאַל, און דער אומ-פאָרזיכטיגער פוהרמאַן וועט צוגעצויגען צו גע-ריכטליכער פעראַנטוואָרטליכקייט.

מארגען, דינסטאג, דער גרויסער קאנצערט
פון „שיר" אין פילהארמאניע

מאָרגען דינסטאָג קומט פאָר אין פילהאַרמאָ-ניע דער גרויסער קאָנצערט פון „שיר" אויף וועל-כען ס'וועט אויפגעפיהרט ווערען הענדעלס גלענ-צענדע אָראַטאָריום „יהודה המכבי", אין וועלכען ס'וועלען זיך בעטייליגען דער „שיר"-כאָר, דער קנאַבען-כאָר פון דער לאָדזער סינאַגאָגע, און לאָד-זער פילהאַרמאָנישער אָרקעסטער.

די פערוואַלטונג פון „שיר" האָט אָנגאַזשירט אַנ'ערשטקלאַסיגען פּראָפעסיאָנעלען סאָליסטען קוואַרטעט מיט'ן אויבער-קאַנטאָר קוסעוויצקי און בעקאַנטען זינגער ל. ריאַזאַנצעוו בראש, די סאָ-ליסטען, ווי אויך דער גאַנצער קאָמפּלעט (200 פּערזאָן) מאַכען שוין אַדורך אונטער דער לייטונג פון פּראָפ. י. פייוויש די לעצטע פּראָבען און דער מאָרגענדיגער קאָנצערט וועט זיין דער גע-לונגענסטער קאָנצערט-אָוונד פון איצטיגען מוזיק-סעזאָן אין לאָדז.

די קליינע צאָהל איבערגעבליבענע בילעטען צו בעקומען אין דער קאַסע פון דער פילהאַרמאָניע.

גרויסער קאנצערט
מיט אנטייל פוז בעריהמטען אויבער-קאנטאר ישראל אלטער פוז האנאווער

זעהר פיבערהאַפטע הכנות ווערען געמאַכט צום גראַנדיעזען קאָנצערט, וואָס אָרדענט איין די היגע עלטסטע און פּאָפּולערסטע מוזיק-געזעלשאַפט „הזמיר".

אויסער דעם פערגרעסערטען „הזמיר"-כאָר, פילהאַרמאָניע-אָרקעסטער און א רייה בעקאַנטע סאָליסטען וועט אויך אַנטייל נעמען אין קאָנצערט דער בעריהמטער אויבערקאַנטאָר פון דער האַנאָ-ווער סינאַגאָגע, ה' ישראל אַלטער, וועלכער האָט זיך שוין קונה-שם געווען אין אונזער שטאָט מיט זיינע אַרויסטריטען אין פערגאַנגענעם ווינטער.

דער ציוניסטישער פּראָטעסט-מיטינג

געגען די היטלערישע רדיפות אין דייטשלאַנד

ווי מיר האָבען שוין מיטגעטיילט איז אין פילהאַרמאָניע פאָרגעקומען אַ גרויסער מיטינג געגען די רדיפות אויף יודען אין דייטשלאַנד. ד"ר ראָזענבלאַט האָט געעפענט דעם מיטינג און געזאָגט:

מיר ווילען נישט אַז אונזער אַקציע זאָל טראָגען אַ פּאַפּירענעם פּראָטעסט, ווייל דאָס וואָס קומט פאָר אין היטלער-ישען דייטשלאַנד איז אַ צו שווערע פאַרשיינונג.

דער ציוניזם האָט שוין אָנגעוויזען די רעאַלע לעזונג: אַ יודישע היים אין ארץ-ישראל. אַלע אַנדערע לעזונגען פאַר'ן יודענטום האָבען זיך אַרויסגעוויזען בלויז פאַר אילוזיעס. דער היטלעריזם בעווייזט קלאָר וואָס איז פאַר יודען דער ציוניזם.

אין אַמעריקע פּראָטעסטירען בלויז יודען, אָבער דאָס אָפיציעלע אַמעריקע שווייגט, ווייל רוזוועלט האָט בעקומען 4 מיליאָן יודישע שטימען קעגען 16 מיליאָן דייטשע שטימען. דאָס איז צו רעאַל פאַר די אַמעריקאַנישע פּאָליטיקער. די וועלט רעכענט זיך מיט פאַקטען.

די ענגלישע רעגירונג פּראָטעסטירט נישט אָפיציעל, ווייל עס האָט נישט געליטען קיין שום ענגלישער בירגער אין היטלערלאַנד.

מיר זענען נישט קיין רעאַלער פאַקטאָר אין דער וועלט. יודען זענען נישט קיין מיטגלידער אין דער פעלקער-ליגע, אַפגאַניסטאַן, אַלבאַניע און אַנדערע קליינע מלוכות זענען יאָ מיטגלידער אָבער דאָס 17-מיליאָניגע יודישע פאָלק געהערט נישט.

מיר פערלאָזען זיך אויף אילוזיעס!

צום סוף פערענדיגט דער רעדנער אַז די געשעהענישען פון דייטשלאַנד קענען זיך איבערחזר'ן אין אַנדערע לענדער. מיר מוזען פאָדערען אין איצטיגען מאָמענט פון דער גאַנצער וועלט אַז זי זאָל איינמאָל פאַר אַלעמאָל דערפיהלען איהרע רעכט וואָס די ביז-איצטיגע דעקלאַראַציעס און טראַקטאַטען פערשפּרעכען און זאָלען דערמעגליכען אויפצובויען די פרייע יודישע היים פאַר אונזערע ברידער, וואָס ווערען געפייניגט און גערודפט שוין טויזענטער יאָהרען.

ד"ר ברוידע זאָגט, אַז דאָס וואָס יודען ליידען אין גלות אַשכנז, איז צו אַ טרויעריגער טריומף און אַ שמערצליכער בעווייז פאַר דעם נאַציאָנאַלען יודענטום. די יעצטיגע קאַטאַסטראָפע וועט פיהרען צום ריכטיגען וועג פון אונזער בעפרייאונג. עס מוז שטענדיג קומען אַ המן! ווייל מיר זיצען אויף אַ וואולקאַן, אויף פרעמדער ערד. דער אַמאָליגער יוד האָט מיט פעראַכטונג געקוקט אויף זיינע שונאים ווייל אין האַרצען און דער נשמה האָט ער געטראָגען דעם אמת פון זיין גאָט און תורה, און דערפאַר האָט ער שטענדיג געגלויבט אין שיבת ציון.

דער יוד אין דער לעצטער צייט האָט געהאַלטען אַז דאָס גויאישע איז פרייהייט. גוט איז געווען אַלץ וואָס איז נישט יודיש. די יודען אין דייטשלאַנד האָבען זיך פערקויפט דעם דייטשטום. מיר, דאָס צושפּרייטע און צוזייהטע פאָלק מוזען דעם פעהלער פון די דייטשע יודען אויסבעסערען און ציהען די געהעריגע קאָנסעקווענצען. מיר טאָרען נישט נאָכמאַכען דעם ביישפּיל פון די דייטשע יודען. יעצט איז די צייט ווען מיר דאַרפען זיך אַליין לערנען ווי אַזוי אויפצוריכטען אונזער יודישער קולטור אין ארץ-ישראל.

ד"ר. ש. ריגער האַלט זיין רעדע אין פּויליש.

אַנדערע פעלקער — זאָגט דער רעדנער — גרעניצען זיך אָפּ אין נאָמען פון קולטור, אָבער מיר פּראָטעסטירען פון ווייטאָג, ווייל דאָס וואָס אונזערע ברידער ליידען אין דייטשלאַנד איז אַ בעשולדיגונג פאַר דער וועלט, מען טרעט אונזער מענשליכע ווירדע אַלס כלל.

די באַרבאַרישקייטען קענען פאָרטגעזעצט ווערען אויף אין אַנדערע לענדער. אין שפּיל קומט נישט בלויז יודען, נאָר די העכסטע ווערטען פון קולטור וועלען צושמעטערט ווערען.

קעגען כאַמסטוואָ מוזען אויך אַנדערע פעלקער אַרויסטרעטען מיט פּראָטעסט, אויב דאָס איז מאַזען משוגעת מוז מען אונז דאָס לעבען פערזיכערען. מיר גלויבען אַז דאָס וועלט-געוויסען איז נאָך נישט אָפּגעשטאָרבען!

מערקווירדיג איז דאָס אַז 10 מיליאָן האָבען מורא פאַר 600 טויזענד יודען, אויב דאָס היטלער-דייטשלאַנד וויל בענייען דאָס מיטעל-אַלטער זאָלען זיי וויסען אַז מיר זענען שוין לאַנג אַרויס פון געטאָ, און דאָס ווען מיר שטייען שוין ביי די טויערען פון אונזער רעטונג.

מיט שטאָלץ נעהמען מיר אויף די יעצטיגע טאָרטורען אין דייטשלאַנד, מיר וועלען זיך נישט צוריקציהען פאַר דעם וואָס מיר האָבען געגעבען דער וועלט.

נישט קיין היסטערישע פּראָטעסטען, נאָר פאָדערען פון דער פעלקער-ליגע וואָס שיצט די אונטערדריקטע מינדערהייטען, זי מוז אויך שיצען אונזער רעכט, און אַלע פעלקער מוזען העלפען שאַפען אַ פרייע ארץ-ישראל פאַר אַ פריי יודיש לעבען.

מיר דאַרפען וואָרענען די וועלט אַז דאָס גייסטיגע און מאַטעריעלע וואָס מיר האָבען געגעבען דער מענשהייט, קענען אויך פון אונזערע שעפערישע עלעמענטען פערוואַנדעלט ווערען אין דינאַמיט פאַר אַלע.

צום סוף האָט גערעדט ד"ר א. טאַרטאַקאָווער. אַ אונשולדיגער טייל פון אונזער פאָלק ליידט. איז זייער גורל און ווייטאָג אונזער גורל און ווייטאָג. ווייל מיר זענען איינס מיט זיי. קיינמאָל זענען מיר נישט געווען אַזוי גערעכט אין דער געשיכטע פאַר קולטור און פאַר גערעכטיגקייט ווי יעצט.

אונזער פּראָטעסט וועט מוזען שאַפען פון אַלע פעלקער אַ קולטור-פראָנט געגען היטלער'ן.

„דער רבונו של עולם בעהאַנדעלט זיינע פעלקער אַזוי ווי זיי בעהאַנדלען זייערע יודען".

ווייל צובראָכען איז געוואָרען דאָס אַמאָליגע שפּאַניען און דאָס גרויסמעכטיגע צאַרישע רוסלאַנד.

קיין שום פאָלק קעגען אונז קען זיך נישט דערהאַלטען ווייל דאָס איז אַ מלחמה פון שטאַרקע קעגען גערעכטע.

דער אַנטיסעמיטיזם איז אַלט ווי דאָס יודישע פאָלק. דאָס שלאָג-וואָרט: „הלוא בא זשידוב" איז אַזוי לאַנג ווי אונזער מאַרטירערטום. וואָלטען מיר געהאַט דאָס היימלאַנד, וואָלטען די דייטשע יודען דאָס נישט אַדורכגעמאַכט, מיר קאָנען ציהען דערפון אַ מוסר-השכל פון די לעצטע געשעהענישען אין היטלער-לאַנד: צו אויפבויען אונזער ארץ-ישראל במהרה בימינו.

דער גורל פון די דייטשע יודען ווייזט אונז: ווי אַזוי עס זעהט אויס אונזער לאַגע אין גלות.

מיר ווילען נישט זיין קיין צווייטראַנגיגע און גערודפטע בירגער אין דער וועלט!

קאָנצענטרירען אַלע כוחות פאַר'ן אויפבוי פון אונזער לאַנד. לאָמיר איבערחזר'ן אונזער אַלט-נייע לאָזונג:

בית יעקב לכו ונלכה.

הילף-קאָמיטעט פאַר די יודישע פליטים פון דייטשלאַנד

געגרינדעט געוואָרען אויף דער נעכטיגער זיצונג פון „פעראייניגטען קאָמיטעט צו בעקעמפען די יודען-פערפאָלגונגען אין דייטשלאַנד"

נעכטען איז אין לאָקאַל פון צענטער. סוחרים-פעראיין (פעטריק. 10) פאָרגעקומען אַ זיצונג פון „פעראייניגטען קאָמיטעט צו בעקעמפען די יודען-רדיפות אין דייטשלאַנד".

צו דער זיצונג זענען איינגעלאַדען געוואָרען פערטרעטער פון אָנגעזעהענע אָרגאַניזאַציעס און פרייע פּראָפעסיעס.

בעטראַכט זענען געוואָרען צוויי וויכטיגע פראַגען: קאָאָרדינירען די קאַמף-אַקציע געגען די יודען-רדיפות און אָרגאַניזירען אַ ברייטע הילף-אַקציע פאַר די יודישע פליטים פון היטלער-ישען גהינום.

אַרום די צוויי פראַגען האָט זיך ענטוויקעלט אַ לאַנגע דיסקוסיע, ס'זענען אַריינגעטראָגען געוואָרען פערשידענע פאָרשלאַגען, צווישען אַנדערע:

אויסצוטיילען אַ בעזונדערען קאָמיטעט וועלכער זאָל זיך פערנעהמען מיט דער הילף-אַקציע פאַר די יודישע פליטים.

די יודישע סוחרים זאָלען זיך בעשטייערען מיט אַ האַלבען פּראָצענט פון טעגליכען אומזאַץ לטובת דער אַקציע.

אַז דער קאָמיטעט זאָל איינלאַדען 20 רייכע יודישע בירגער און יודישע פאַבריקאַנטען וועלכע זענען פעראינטערעסירט צו פיהרען אַן אַקציע פאַר דער היימישער אינדוסטריע, זיי זאָלען זיך מתחייב זיין צו שאַפען אַ פאָנד פאַר דעם קאָמיטעט.

זיך צו ווענדען צו דער קהלה, האַנדעלס-מיניסטעריום, האַנדעלס-קאַמער, „בני-ברית", ציוניסטישע אָרגאַניזאַציע, „אַגודה" און אַזוי אַרום צו שאַפען אַ פאָנד פון מינדעסטען 100 טויזענד זל. כדי צו קענען אָנהייבען די הילף-אַקציע פאַר די יודישע פליטים און צו דעקען דעם בודזשעט פאַר'ן סעקרעטאַריאַט, לאָקאַל, און לויפענדע אויסגאַבען.

ס'איז אויך אַרויסגערוקט געוואָרען אַ פאָרשלאַג איבערצוטראָגען דעם זיץ-אָרט פון קאָמיטעט פון צענטער. סוחרים-פעראיין אויף אַ נייטראַלען באָדען א. אַנדערע פאָרשלאַגען.

אין די דעבאַטען האָבען זיך בעטייליגט די ה"ה דעפּ. ל. מינצבערג, פּראָפ. איבזש. פּראָשקער, ראַטמאַן י. מ. ביאַלער, פּרעזעס יוליוש לעווענשטיין, קאָנסול מאַקס קאָהן, האַנדעלס-ריכטער ליבראַך, פּרעזעס דעגענשטיין, מאַגיסטער ליבראַך, דאָבושינסקי און אַנדערע.

נאָך די דעבאַטען איז אָנגענומען געוואָרען דער פאָרשלאַג צו גרינדען אַ ספּעציעלע הילף-קאָמיסיע פאַר די יודישע פליטים פון דייטשלאַנד.

אין דער קאָמיסיע זענען אַריין די ה"ה: פּרעזעס יוליוס לעווענשטיין, קאָנסול מאַקס קאָהן און ראַטמאַן י. מ. ביאַלער.

צום סוף זענען אָנגענומען געוואָרען אַ גאַנצע ריי בעשלוסען וועגען אָרגאַניזירען די בראַנזשעס, אַרבייטס-פערטיילונג, סעקרעטאַריאַט אַא"וו.

סענסאַציע אין סקאַלא-טעאַטער

שטורמישער ערפאָלג פון לוסי און מישא גערמאַן

יעדען טאָג ווערט דאָס טעאַטער „סקאַלא" מעהר און מעהר בעזוכט פון דעם לאָדזער טעאַטער-עולם.

די לעצטע אַמעריקאַנער סענסאַציע-פּיעסע „מאַמע און שוויגער" ווערט דאָרט געשפּילט פון די בעריהמטע סטאַר-שוישפּילער לוסי און מישא גערמאַן.

היינט, מאָנטאָג ווערט געשפּילט מיט די אַמעריקאַנער געסט צו פּאָפּולערע פּרייזען צום 6 מאָל „מאַמע און שוויגער".

עס איז כדאי צו בעמערקען, אַז די קינסטלער זענען אַנגאַזשירט געוואָרען קיין לאָדז נאָר אויף בעציילטע גאַסטראָלען.

ראַדיאָ-פּראָגראַם

מאָנטאָג, דעם 1 מאַי 1933

11.40 פּרעסע-איבערזיכט, 11.50 מעטעאָראָלאָגישער קאָמוניקאַט, 11.57 צייט-סיגנאַל, 12.05 טאָג-פּראָגראַם, 12.10 קאָנצערט, 1.20 מעטעאָראָלאָגישער קאָמוניקאַט, 3.10 עקספּאָרט-קאָמוניקאַט, 3.15 ווירטשאַפטליכער קאָמוניקאַט, 3.25 לופטפּאָליציי און נעגענגאַז, 3.30 גראַמאָפאָן, 4.25 לעקציע פראַנצויזיש, 4.40 רעפעראַט, 5.00 פּאָרטעפּיאַן-רעסיטאַל, 6.20 ידיעות, 7.20 קאָמוניקאַט פון דער האַנדעלס-קאַמער, 7.30 מוזיק, 7.45 ראַדיאָ-פּרעסע, 8,00 אָפּערעטקע, 9.15 ספּאָרט, 9.45 פּאָסט-קאַסטען, 10.00 טאַנץ-מוזיק, 10,55 קאָמוניקאַטען, 11.00 טאַנץ-מוזיק.

אויסלאַנד

6.25 מאָראַווסקאַ אָסטראַווע — קאָנצערט פון פּוילישער פּאָרטעפּיאַן-מוזיק. 7.35 ווין — סימפ. קאָנצערט. 8.00 פּאַריז — אָפּערע „אַפריקאַנקאַ" פון מייערבער. 9.40 ווין — אָפּערע פון וואַגנער. 10,15 דאַווענטרי — אָפּערע פון שטרויס.

אַנדזשעי סטרוג

האָט בעקומען די ליטעראַטור-פּרעמיע פון דער שטאָט לאָדז

נעכטען איז פאָרגעקומען אַ זיצונג פון'ם קאָמיטעט צו בעשטימען דעם לאָדזער ליטעראַטור-פּרייז.

אין קאָמיטעט זענען געווען פערטרעטער פון דער לאָדזער קאָמונאַלער מאַכט, און בעריהמטע פּוילישע ליטעראַטור-קריטיקער, עס איז אויך געווען אַ פאָרשטייער פון דעם לאָדזער זשורנאַליסטען-סינדיקאַט.

די פּרעמיע (10 טויזענד זלאָטעס) איז בעשטימט געוואָרען פאַר'ן בעקאַנטען פּוילישען ליטעראַט, ה' אַנדזשעי סטרוג.

Dr. med. H. LUBICZ

ספּעצ. פאַר הויט, וועגערישע און געשלעכטס-קראַנקה.

צעגעלניאַנאַ 7, טעל. 141-32.

נעהמט אָן פון 8–10 פריה, פון 12–2 נאָכמ. און פון 5–8 אָוונט. זונטאָג פון 9–11 ביי טאָג.

ר. איזראעל

משפחות אין פלאַמען

סענסאַציאָנעלער ראָמאַן

פון יודישען פאַמיליען-לעבען

(152

— איך האָב זיך אַרומגעדרעהט אין גאַס מיט דעם קליינעם פּעקעל אונטערן אָרעם, איך האָב אָבער געמוזט זעהען דאָס וואָס שנעלער פּטור צו ווערען, ווייל דער מאָרד האָט געקענט יעדע מינוט ענטדעקט ווערען.

— ווען איך האָב זיך אַזוי געדרעהט הין און צוריק אויפ'ן גאַס. — האָט מאַקס ווייטער דערצעהלט — האָב איך בעמערקט ווי פון ווייטענס קומט אָן מרים און געהט גלייך צום הויז וואו נאַסטיאַ האָט געוואוינט, איך האָב געוואוסט וואוהין זי געהט, איך האָב געוואוסט, אַז שוין נישט דאָס ערשטע מאָל קומט זי צו מאַרעק קריינין. איך האָב איהם נאָך שטאַרקער פיינד בעקומען און שוין געוואַרט דערויף ווען איך וועל קענען קריינינען אונטערוואַרפען דעם בעווייז, וועלכער וואָלט איהם געקענט אינגאַנצען קאָמפּראָמיטירען און ער זאָל ווערען אונשעדליך קודם-כל פאַר מיר, איך וואָלט מיך אַזוי אַרום געקענט אַרויסבעקומען פון יעדען פערדאַכט און פעראַנטוואָרטליכקייט. דעריבער האָב איך שטאַרק אונגעדולדיג געוואַרט דערויף, ביז איך וועל האָבען די מעגליכקייט זיך אַריינצובעקומען אין מאַרעקס וואוינונג און אויף עפּעס אַן אופן אונטערוואַרפען איהם דאָס פּעקעלע, וועלכעס האָט מיך געבריהט אין די הענד. איך האָב זיך ענדליך דערוואַרט. איך האָב בעמערקט, ווי מאַרעק געהט אַרויס צוזאַמען מיט מרימען, כ'האָב נישט געוואוסט וואוהין זיי געהען. איבריגענס, האָט דאָס מיך נישט איצט אינטערעסירט, ווי נאָר זיי זענען אָפּגעגאַנגען עטליכע שריט, בין איך אַליין אין הויז און שנעל אַרויף אין דער וואוינונג פון מאַרעק'ן. די וואוינונג איז פערשטעהט זיך געווען פערשלאָסען. עס איז אָבער ביי מיר נישט געווען קיין שום שוועהריקייט אויפצועפענען דאָס פּרימיטיווע שלאָס, ווען איך בין אַריינגעקומען אין צימער, האָב איך גלייך בעמערקט, אַז דער איינוואוינער פון דאַנען גרייט זיך אַוועקצופאָהרען. אַלץ איז געווען איינגעפּאַקט ביי דער וואַנד זענען געשטאַנען צוויי גרויסע וואַליזען, זעהט אויס, שוין גרייט אָפּצושיקען צו דער באַהן, איך האָב נישט לאַנג געטראַכט און געעפענט איינע פון די וואַליזען, וועלכע איז נישט געווען געשלאָסען, כ'האָב אַריינגעלעגט דאָס פּעקעלע אין דער וואַליזע און כ'בין שוין נישט מעהר געווען אין שטוב. פערשטעהט זיך, אַז איך האָב נישט פערגעסען צוריק צוצושליסען די טיר, וועלכע איך האָב געהאַט געעפענט ביים אַריינקומען.

— דאָס האָב איך אייך געהאַט צו דערצעהלען, הער אויספאָרשונגס-ריכטער, האָט מאַקס געזאָגט. ס'האָט לאַנג געדויערט, איך האָב אייך פיל צייט צוגענומען, אָבער כ'האָב געמוזט אַזוי טון, כדי איהר זאָלט מיך מעהר נישט דאַרפען אויספרעגען, ווייל איהר וועט דאָס נישט בעווייזען צו טון.

ביאַלאָפּאָלסקי האָט גאָרנישט געענטפערט, ער דער קאַלטער אויספאָרשונגס-ריכטער, וואָס האָט זיך קיינמאָל נישט איבערגענומען אַפילו מיט די שוידערליכסטע געשעהענישען, איז איצט געווען אינגאַנצען צומישט. די ערצעהלונג האָט אויף איהם נישט געמאַכט אַזאַ שטאַרקען איינדרוק, ווי דער אומשטאַנד, אַז די באַראָנין גוטאַר האָט וועגען דעם אַלעם געוואוסט. ביאַלאָפּאָלסקי האָט זיך טאַקע געוואָלט דערוויסען פון וואַנען דאָס קומט און ער האָט גאַנץ אָפיציעל זיך אָנגערופען צו מאַקס'ן.

— איהר זענט נישט ביי זיך אינדערהיים, אַז איהר זאָלט קענען דיספּאָנירען, ווען מ'קען אייך פערהער'ן און ווען נישט. יעדענפאַלס איז דער היינטיגער פערהער נאָך נישט פערענדיגט. זאָגט מיר, צי האָט איהר שוין אַמאָל אימיצען דערצעהלט וועגען דעם מאָרד, וועלכען איהר ווענט בעגאַנגען?

— וועגען מאָרד איבער נאַסטיאַן, האָב איך קיינעם נישט דערצעהלט, איך וואָלט דאָס קיינמאָל נישט געטון, ווייל איך האָב דאָך געוואוסט, אַז אין צוזאַמענהאַנג מיט דעם דאָזיגען מאָרד איז דאָך אַרעסטירט געוואָרען מאַרעק קריינין, צו וואָס איך האָב געשטרעבט.

— ס'זענען דאָך אָבער פאַראַן מענשען, וועלכע האָבען וועגען דעם אַלעם געוואוסט, האָט דער ריכטער געזאָגט, קוקענדיג מאַקסען גלייך אין די אויגען אַריין.

— אפשר האָט אימיצער געזעהען, ווי איך האָב דעם מאָרד אויסגעפיהרט.

— איהר האַלט, אַז דאָס איז מעגליך?

— פאַרוואָס נישט, פּונקט אַזוי ווי איך, האָט נאָכגעקוקט מאַרעק'ן און נאַסטיאַן און זיי האָבען דאָס נישט בעמערקט, אַזוי האָט דאָך אימיצער געקענט מיר נאָכקוקען, אַז איך זאָל דאָס גאָרנישט בעמערקען.

— איך האַלט דאָס נישט פאַר וואַהרשיינליך, האָט ביאַלאָפּאָלסקי נישט געקענט מסכים זיין מיט דעם געדאַנק, אפשר האָט איהר דאָך כאָטש פאַר אימיצען מיט אַ וואָרט זיך פערפּלאַפּלט וועגען דעם.

— ניין, קיינמאָל נישט, איך האָב וועגען דעם מיט קיין איינציגען מענשען אין דער וועלט נישט גערעדט, איך האָב דאָס געהאַלטען פאַר דעם גרעסטען סוד אין מיין לעבען.

— אויב אַזוי, איז דער פערהער פערענדיגט, האָט דער אויספאָרשונגס-ריכטער זיך דעצידירט, איהר וועט אונטערשרייבען דעם פּראָטאָקאָל, וועלכער גיט איבער אַלץ, וואָס איהר האָט דאָ דערצעהלט.

מאַקס האָט מיט דער גרעסטער רוהיגקייט אונטערגעשריבען און זיך געלאָזען אַוועקפיהרען צוריק אין אַרעסט, איצט איז פאַר ביאַלאָפּאָלסקין אַלץ געווען קלאָר, ס'איז געקומען די צייט, ווען ער האָט געקענט מאַכען די סענסאַציאָנעלע ענטדעקונג, אַז איהם איז געלונגען סוף-כל-סוף אויפצוקלערען דאָס געהיימניש מיט'ן מאָרד איבער נאַסטיאַ מאַשקאָוויטש. די ידיעה האָט זיך טאַקע באַלד פערשפּרייט איבער אַלע פּאָליציי-אישע קרייזען און ביאַלאָפּאָלסקיס נאָמען איז געווען אויף אַלעמענס ליפּען. מיט דער גרעסטער בעוואונדערונג האָט מען גערעדט וועגען ביאַלאָפּאָלסקיס פעהיגקייט, בעזונדערס וועגען זיינע לעצטע עטליכע אויפטוען. מ'האָט פאָראויסגעזעהען, אַז די קאַריערע, וואָס ער האָט ביז איצט געמאַכט, איז אַ גאָרנישט אַקעגען דעם, וואָס איהם שטעהט נאָך פאָר. די קנאה איז געווען זעהר גרויס, מ'האָט איהם נישט געקענט פערגינען דאָס אַלץ, וואָס ער האָט אויפגעטון און יעדער איינציגער האָט נאָר געזוכט, ווי אַזוי איהם אונטערצושטעלען אַ פיסעל, כדי איהם קענען צו בעזייטיגען און אונשעדליך צו מאַכען.

— דעם פערשאָלטענעם יוד, מוז איך אונשעדליך מאַכען, האָט געזאָגט איינער פון די פּאָליציי-קאָמענדאַנטען.

(פאָרטזעצונג קומט).

ספּאָרט-בעוועגונג

ס'איז גלייכער באַלד אויסצושניידען דאָס ווילד-פּרייש

וועגען די כוליגאַנישע אָנפאַלען אויף פוסבאָל-פערמעסטונגען מיט יודישע קלובען

ווידער קומט אונז אויס צו שרייבען וועגען אַ כוליגאַנישען אָנפאַל געגען יודישע ספּאָרטלער אויף אַ פוסבאָל-מעטש אין לאָדז. ווידער מוזען מיר אויפמערקזאַם מאַכען די יודישע ספּאָרט-וועלט און אין דער ערשטער רייה — די מאַסנגעבענדע פאַקטאָרען פון ספּאָרט-וועזען אויף דער הפקרות, וואָס הערשט נאָך בײַם היינטיגען טאָג ביי אַ טייל פון אונזער „ספּאָרט"-יוגנט, אויף דעם ווילדען אַנטיסעמיטיזם, וועלכען אַ טייל פון צעווילדעוועטע כוליגאַנעס פיהרען אַרײַן אין דער ספּאָרט-וועלט און דאָס ערגסטע דערביי איז דאָס, וואָס גראָד אויף ספּאָרט-פערמעסטונגען בעמיהען זיך די צעווילדעוועטע חברה אויסצופיהרען זייערע כוליגאַנישע שטיק מיט די לאָזונגען אויף די ליפּען פון די ערהאַבענע אידעאַלען פון דער בעוועגונג.

איינע פון די צילען, וועלכע די אָרגאַניזירטע ספּאָרט-וועלט האָט זיך געשטעלט, איז — פערברודערונג פון ראַסען. די דאָזיגע לאָזונג ווערט אָבער דורך געוויסע עלעמענטען אויסגענוצט פאַר אַ וועקרצייג פון כוליגאַנישע אַרויסטריטען און מיסברויכען מיט'ן גוטען ווילען פון די יודישע ספּאָרטלער.

דעם פערגאַנגענעם שבת איז פאָרגעקומען אַ פוסבאָל'מעטש וועגען דער מייסטערשאַפט פון „ב"-קלאַס אין לאָדז צווישען דעם יודישען אַרבייטער-ספּאָרט-קלוב „שטערן" און קריסטליכען ספּאָרט-קלוב „הוראַגאַן". די פּוילישע מאַנשאַפט איז אָנגעגאַנגען אַלס זיכערער זיגער, זי איז אָבער איבערראַשט געוואָרען פון גוטען שפּילען פון דער יודישער מאַנשאַפט. אין דער צווייטער העלפט פון שפּילען, ווען עס האָט „געדראָהט", אַז „שטערן" זאָל דעם מעטש געווינען, האָבען די קריסטליכע פוסבאָליסטען אָנגעהויבען אַ אָנגריף אויף די ביינער פון די יודישע ספּאָרטלער און אַלע ווײַלע זענען געפאַלען פערוואונדעטע יודישע שפּילער. דער ריכטער האָט דאָס מאָל דעם מעטש געפיהרט זעהר אָביעקטיוו און איז געווען געצוואונגען צו בעזייטיגען די כוליגאַנישע „פוסבאָליסטען" פון פעלד. די „הוראַגאַן"-שפּילער האָבען אָבער דערויף רעאַגירט אויף אַ גאָר אָריגינעלען אופן, זיי האָבען זיך מיט זייער גאַנצער קראַפט געוואָרפען אויפ'ן ריכטער און יודישע שפּילער און געשלאָגען אויף רעכטס און לינקס. זיי צוהילף איז שנעל געקומען דאָס אויפגעהעצטע קריסטליך פובליקום און דער ספּאָרט-פּלאַץ איז אין איין מאָמענט פערוואַנדעלט געוואָרען אין אַ שלאַכט-פעלד. די פאָלגען זענען געווען פאָלגענדע: מען האָט געמוזט צו די יודישע שפּילער אַרויסרופען אויפ'ן פּלאַץ פּאַגאָטאָוויע, וועלכע האָט ערטיילט הילף אויפ'ן אָרט און ביי איין שפּילער איז פעסטגעשטעלט געוואָרען אַ שטאַרקער צעשעדיגונג אין רוקען מיט אַ פלאַש. דעם שווער-פערוואונדעטען ספּאָרטלער האָט די פּאַגאָטאָוויע אָפּגעפיהרט אַ היים.

מען קאָן נאָך פערשטעהען, אַז עס קעמפען צווישען זיך פערביסען צוויי מאַנשאַפטען אין מייסטערשאַפס-קאַמפען. אָבער, אַז יודישע ספּאָרטלער זאָלען אויסגעשטעלט זיין אויף כוליגאַנישע געשלעגען מצד זייערע קריסטליכע „חברים" דעמאָלס, ווען עס „דראָהט די געפאַהר" פון געווינען אַ מעטש, מוז עס דורך יעדען איינעם אַרויסרופען דעם גרעסטען פּראָטעסט און הייסען פערלאַנג אַזעלכע „ספּאָרטלער" צו שטעלען מחוץ דער מחנה פון דער אָרגאַניזירטער ספּאָרט-וועלט.

עס הויבט זיך ערשט אָן דער פוסבאָל-סעזאָן אין לאַנד. עס קומען נאָך פאַר די צוגרייטונגען צום רייכען פּראָגראַם פון ספּאָרט-פערמעסטונגען, וועלכע דאַרפען היי-יאָהר פאָרקומען איבער'ן גאַנצען לאַנד. טויזענדער ספּאָרטלער וועלען אַריינגעצויגען ווערען אין די פערמעסטונגען פון די פוסבאָל-קאַמפען אין פוילען, מוז טאַקע דער דאָזיגער פאַל צווינגען די פיהרער פון פוסבאָל זיך צו פערטראַכטען איבער דער דאָזיגער לאַגע. עס מוז גלייך מיט דער גאַנצער ערנסטקייט אויסגעראָט ווערען דאָס ווילד-פּרייש, וואָס איז אָנגעוואַקסען אויפ'ן קערפּער פון דער פוסבאָל-בעוועגונג. פאַר כוליגאַנעס דאַרף אין דער אָרגאַניזירטער ספּאָרט-בעוועגונג קיין אָרט נישט זיין און מוז דורך יעדען עהרליכען ספּאָרטלער בעקעמפט ווערען.

אונז איז בעקאַנט די בעציהונג פון לאָדזער פוסבאָל-פערבאַנד פאַר'ן קאַמף פאַר דער ריינקייט פון דער פוסבאָל-בעוועגונג. אונז איז שוין נישט איין מאָל אויסגעקומען אָנצוווייזען אויף דער פערשטענדניש און וואַכזאַמקייט פון לאָדזער פוסבאָל-פערבאַנד אין קאַמף געגען יעדען פּרוב פון כוליגאַניזם און אַנטיסעמיטיזם אין לאָדזער ספּאָרט-לעבען. גלויבען מיר טאַקע, אַז אויך איצט וועט ער געפינען גענוג מיטלען צו דערשטיקען ביז צום גרונד די כוליגאַנישע אַפּעטיטען פון די הפקר-יונגען, וואָס קאָמפּראָמיטירען נור דעם גוטען נאָמען פון ספּאָרטלער

ב.

מייסטערשאַפט פון „אַ"-קלאַס אין לאָדז

טוריסטען — הכח 1:2 (0:1)

נישט פערדינטע מפּלה פון דער יודישער מאַנשאַפט

דער דאָזיגער מעטש וועגען דער מייסטערשאַפט פון „אַ"-קלאַס האָט מען געהאַלטען, אַז ער וועט זיין דער אינטערעסאַנטסטער פון די ביזאיצטיגע, ווייל ביידע מאַנשאַפטען פּרעטענדירען צום ערשטען אָרט אין דער טאַבעלע, ס'איז אָבער נישט אַזוי אויסגעפאַלען. „הכח" איז אַרויסגעטרעטען מיט פאָלגענדען צוזאַמענשטעל: ראַפּאַפּאָרט, זאַקליקאָווסקי, באַלזאַם, ציגלער, קאַהאַן, קאַפּלאַוויטש, קרייצער, סעגאַל, גערטעל, פּרעסער, און שרעקאָוויטש. הגם די טוריסטען זענען אַפילו נישט דערגאַנגען צו דער מדרגה ווי ס'האָט געשפּילט די יודישע מאַנשאַפט, האָט זי דאָך געוואונען נאָך 2 פּונקטען אין דער מייסטערשאַפט און זיך פערזיכערט דאָס ערשטע אָרט אין דער טאַבעלע. שולדיג דעריין איז געווען דער אָנגריף פון „הכח". אַ חוץ גערטעל'ן, וועלכער האָט נישט געקענט אויסנוצען קיין שום גינסטיגע סיטואַציע. פערשטעהט זיך, אַז גערטעל אַליין האָט גאָרנישט געקענט אויפטון, די הילפּס-ליניע פון „הכח" האָט דאָס מאָל אויך זעהר גוט געשפּילט. פערקערט איז געווען ביי די טוריסטען, די הילפּס-ליניע האָט שוואַכער געשפּילט, דאַגעגען האָט זיך אויסגעצייכענט דער אָנגריף, וועלכער האָט אָנגעוואָרפען פון אָנהויב ביז סוף אַ זעהר שאַרפען טעמפּאָ. אין דער 30. מינוט פון דער ערשטער העלפט דיקטירט דער שידס-ריכטער אַן עלף-מעטער-שטויס פאַר די טוריסטען, וועלכער ווערט פערוואַנדעלט אין אַ טויער. דער רעזולטאַט בלייבט ביז דער העלפט. אין דער פינפטער מינוט פאַלט דאָס צווייטע טויער פאַר „הכח" ביי זעלטענע אומשטענדען, ס'איז אָבער פערפאַלען, דער באַלעם זיצט אין הכח'ס טויער.

אין דער 18. מינוט געלינגט גערטעלען צו געווינען אַ טויער פאַר „הכח", רעמאַלט רייסען זיך ערשט די יודישע שפּילער צום זיג, אָבער ס'איז צו שפּעט, די טוריסטען „מויערען" און דער רעזולטאַט בלייבט ביז'ן סוף.

פובליקום 3500 פּערזאָן.

ריכטער — ה' סטעמפּיען.

ל.ט.ס.ג. — ווידזעוו 0:3

וו.ק.ס. — ל.ק.ס. I 0:3

ס.ק.ס. — מכבי 0:4 (0:0)

די יודישע מאַנשאַפט איז אויפ'ן דאָזיגען מעטש אַרויסגעטרעטען מיט איניגע רעזערוו-שפּילער אָהן טויערמאַן גאַרעליק, וועמען עס האָט זעהר שוואַך פערטרעטען ראָזענבערג. זעהר שטאַרק, האָט זיך געלאָזט פיהלען דאָס פעהלען פון פּאָמעראַנצענבלום'ן, וואָס האָט אָהן שום ספק שטאַרק געווירקט אויפ'ן שפּילען פון דער גאַנצער מאַנשאַפט.

די יודישע מאַנשאַפט איז בלויז אין דער ערשטער העלפט געווען אַ גלייכער געגנער פאַר „ס.ק.ס." אין דער צייט האָבען אַלע ליניען גוט פונקציאָנירט, אַפילו דער אָנגריף האָט איניצירט זעהר פיל אָנגריפען, וועלכע זענען אָבער נישט פערענדיגט געוואָרען מיט אַ געהעריגען עפעקט. די ערשטע מינוטען ברענגען אַ שטאַרקע איבערמאַכט פון „מכבי", וועלכע געפינט זיך כסדר אין אָנגריף. די אָנגרייפער געפינען זיך עטליכע מאָל אויג אויף אויג מיט'ן טויערמאַן און דאָך דעצידירען זיי זיך נישט אויף אַ פּרעציזען שאָס. אין דעם פעהלער צייכנען זיך אויס אַלע אָנגרייפער פון „מכבי".

אין דער צווייטער העלפט שיסט „ס.ק.ס." שוין אין דער ערשטער מינוט אַ טויער, ביי דער שטאַרקער מיטהילף פון „מכבי"'ס טויערמאַן און דאָס ווירקט אין געוויסע מאָסען אויף דער פּסיכיק פון די איבריגע שפּילער, וועלכע פערלירען פּשוט די קעפּ. „ס.ק.ס." געהט אין דער צייט נישט אַראָפּ פון „מכבי"'ס פעלד און אַטאַקירט כסדר, דער רעזולטאַט דערפון זענען ווייטערע 3 טויערען, וואָס „ס.ק.ס." שיסט אין „מכבי".

נאָכ'ן נעכטיגען מעטש, קאָן מען וועגען „מכבי" פאָלגענדעס זאָגען, די יודישע מאַנשאַפט ענטשפּרעכט נישט די פיזישע קאָנדיציע, און ביי אַ שאַרפער טעמפּאָ איז זי נישט אומשטאַנד צו שטעלען דורך דעם גאַנצען מעטש אַ געהעריגען ווידערשטאַנד, בעזונדערס איז אָפּגעשטאַנען די שטענדיג גוטע לויפער רייהע. די יודישע מאַנשאַפט מוז דאָס גוט געדענקען. איצט קאָן מען נאָך אַלעס פערריכטען און שפּעטער קאָן דראָהען אַ קאַטאַסטראָפע. די שפּילער מוזען זעהר פיל טרענירען, בכדי צו דערגרייכען די פיזישע מדרגה פון איבריגע „אַ"-קלאַס מאַנשאַפט. ביי דער טעכניק, וועלכע ס'רעפּרעזענטירט „מכבי" וואָלט מען ביי אַ געהעריגער פיזישער קאָנדיציע פון איהר אַ סך פערלאַנגט.

יוד. אַרבייטער-קלוב „נאַפּזשוד" אין לאָדז

דער יודישער אַרבייטער ספּאָרט-קלוב „נאַפּשוד" (פאָראויס) איז אין דער פערגאַנגענער וואָך אָנגענומען געוואָרען אין לאָדזער פוסבאָל-פערבאַנד און וועט שוין היי-יאָהר אָנטיילנעהמען אין די מייסטערשאַפטס-קאַמפען פון „צע"-קלאַס. דער דאָזיגער פעראיין בעזיצט אַ גוט צוזאָגענד ספּאָרט-מאַטעריאַל אַזוי, אַז מען קאָן פון איהם נאָך פיל ערוואַרטען.

ליגע-מעטשעס

וואָס וועלען פאָרקומען דעם 3. מאַי

מיטוואָך, דעם 3. מאַי וועלען אין לאַנד פאָרקומען 3 ליגע-מעטשען: אין קראָקא וועלען שפּילען וויסלא מיט קראַקאָוויא. אין לעמבערג טשאַרני מיט לעגיאַ און אין וואַרשאַ וואַרשאַוויאַנקאַ — 22-טער פּולק.

מייסטערשאַפט פון „ב"-קלאַס

שטערן — הוראַגאַן 1:1 (0:1)

(0:3 וואַלקאָווער)

אַ שווערען קאַמף איז פאַרגעשטאַנען די יודישע אַרבייטער-מאַנשאַפט אין מייסטערשאַפט-מעטש וועגען דער „בע"-קלאַס אין לאָדז מיט'ן שטאַרקען „הוראַגאַן". ערשט פּאַראַכטאָגען האָט „הוראַגאַן" אָפּגעהאַלטען אַ סענסאַציאָנעלען נצחון אין זגערזש מיט'ן דאָרטיגען „סאָקול" און מען האָט דעריבער פאַראויסגעזאָגט אַ לייכטען נצחון מיט דער יודישער מאַנשאַפט „שטערן", וועלכער איז אויפ'ן דאָזיגען מעטש אַרויסגעטרעטען מיט צוויי רעזערוו-שפּילער געפינט זיך שוין אין דער פאָרם און האָט אין דאָזיגען קאַמף אַרויסגעוויזען גרויס פערשטענדניש פאַר צוזאַמענשפּיל פון דער גאַנצער מאַנשאַפט און אונגעהויערער אַמביציע.

שוין פון אָנהויב אָן נעהמט די יודישע מאַנשאַפט איבער די איניציאַטיוו און לאָזט זי נישט אַרויס כמעט אויף קיין איין מינוט. „הוראַגאַנ'ס" געשיקטער אָנגריף קאָן זיך נישט קיין עצה געבען מיט דער דעפענסיווע פון „שטערן", וועלכע שפּילט דאָס מאָל אויסגעצייכענט. יעדער יודישער שפּילער שטייגט איבער דעם צווייטען מיט אַמביציע און אָפּפערווילליגקייט. דער אָנגריף שפּילט אין פעלד זעהר פּרעציזע אָבער עס פעהלט איהם דעצידירטקייט אונטער'ן טויער פון געגנער. אין דער 40 מינוט פיהרט די יודישע מאַנשאַפט אַדורך אַן אויסגעצייכנעטען אָנגריף און רוזשאָוויקוויאַק 1. שיסט דאָס טויער פאַר „שטערן".

אין דער צווייטער העלפט פון מעטש ווערט דאָס שפּילען ברוטאַלער, „הוראַגאַן" קעמפט אויף טויט און לעבען און זוכט ווי אַזוי אומשעדליך צו מאַכען די יודישע שפּילער אין דער 21. מינוט געלונגט איהר צו שיסען דאָס אויסגלייכענדע טויער, אָבער מיט דעם ענדיגט זיך שוין איהר איבערמאַכט. די יודישע מאַנשאַפט געפינט זיך ווידער אין אָנגריף און אַ טויער הענגט אין דער לופט. די קריסטליכע שפּילער ווערען וואָס אַמאָל מעהר חוצפה'דיגער און געהען כסדר אויף די פיס פון די יודישע שפּילער. דער ריכטער איז געצוואונגען אויפמערקזאַם צו מאַכען די „הוראַגאַן"-לייט און צום סוף שליסט ער אויס אַ שפּילער פון מעטש, צוליב וואָס עס ברעכט אויס דער אויבענאָנגעוויזענער סקאַנדאַל און דער מעטש ווערט פאַרן סוף איבערגעריסען.

ריכטער — ה' יאַנסקי.

טוריסטען (רעז.) — הכח (רעז.) 0:5

ס.ק.ס. — מכבי —

ליגעס-מעטשעס אין פוילען

ל.ק.ס. — טשאַרני 0:1 (0:0)

דער ערשטער ליגע-מעטש אין לאָדז האָט נישט אַרויסגערופען די געהעריגע פאַראינטערעסירונג. איינגאַנצען איז זיך צונויפגעקומען 1500 פּערזאָן, אפשר איז שולדיג געווען דער רעגען, וועלכער איז געגאַנגען פאַר דעם מעטש.

ביידע מאַנשאַפטען זענען אַרויסגעטרעטען אין זייערע געוועהנליכע צוזאַמענשטעלען, דאָך האָבען זיי נישט אַרויסגעוויזען קיין שום ספּעציעל גוטען „פוסבאָל", ווי מ'האָט דערוואַרט פון „דער אַריסטאָקראַטיע", נישט אין דער ערשטער און נישט אין דער צווייטער העלפט האָט מען געזעהען עפּיס אינטערעסאַנטעס. אַלע אַקציעס זענען געווען זעהר פּרימיטיווע. די ערשטע העלפט איז אַדורך אָהן טויערן רעזולטאַט. ערשט אין דער 25 מינוט פון דער צווייטער העלפט דיקטירט דער שידס-ריכטער דראַזשדזש אַ פּריי-שטויס צו „טשאַרני", וועלכען דורקאַ פערוואַנדעלט אין אַ טויער.

גאַרבאַרניאַ — פּאָדגוזשאַ 0:3

וויסלאַ — וואַרטאַ 1:2

לעגיאַ — 22-טער פּולק 2:4

פּאָגאָן — וואַרשאַוויאַנקאַ 0:2

„ערשטער ציקליסטען-שריט" אין לאָדז

אין קושיוויע איז נעכטען פאָרגעקומען דער אַזוינגערופענער „ערשטער ציקליסטען-שריט". דער וועטלויף איז געגאַנגען אויף א שטח פון 25 קילאָמעטער און אין איהם האָבען אָנטיילגענומען 80 ציקליסטען, אַלס ערשטער איז אָנגעקומען וואָיטשיק (ראַפּיד) אין 42 מינוט 36 סעקונדען; 2) מילער (ס. ק. ס.); 3) דורא (ל. ק. ס.).

וואַלד-לויף וועגן דער מייסטערשאַפט פון לאָדזער קרייז

דער לאָדזער לייכט-אַטלעטישער קרייז-פערבאַנד האָט נעכטען איינגעאָרדענט אַ וואַלד-לויף אויף א שטח און 5 קילאָמעטער. ס'האָבען אָנטיילגענומען 25 לויפער, דער ערשטער איז אָנגעקומען קורפּעסאַ (ס.ק.ס. זגערזש); 2) פּאָלאַק (ל.ק.ס.)

רינג-קאַמף-מעטש

וואַרשאַ — לאָדז 12:9

דער נעכטיגער רינג-קאַמף מעטש צווישען דער רעפּרעזענטאַנץ פון וואַרשאַ און לאָדז האָט געבראַכט אַ זיג פון לאָדז אין דער הויך פון 9:12

ב.

——(:0:)——

די ספּאָרט-ביילאַגע אין
„נייעם פאָלקסבלאַט"
ברענגט יעדען מאָנטאָג
די נייעסטע ידיעות און בע-
לייכטונגען פון ספּאָרט-לעבען
לייענט די ספּאָרט-ביילאַגע.

ווינער יודען לעבען אין שרעק

די היטלעריסטען בושעווען און די מאנארכיסטען זוכען אויך מיטלען ווי אזוי צודערשטיקען די סאציאליסטישע רעגירונג פון דער שטאט ווין. — כאפען א מיאוסען אפשניט.

קארעספאנדענץ פון ווין

ווינער יודען לעבען לעצטענס אין שרעק נאר פאגראמען. די אנטיסעמיטען פון אלע לאגערן, אבער הויפטזעכליך די היטלעריסטען, שארפען זיך שוין די ציין און ווארטען שוין מיט אונגעדולד אויף דער „נאכט פון די לאנגע מעסערס", ווען זיי וועלען זיך א נעהם-טון צו די יודען.

„מיר וועלען עס בעסער מאכען, ווי אונזערע קאלעגען אין בערלין", זאגען זיי מיט א בייזען שמייכעלע. דאס הייסט, אז מיט די יודען-פערפאלגונגען אין בערלין זענען די היגע נאצי-באנדיטען נאך ווייט נישט צופרידען.

דער יודען-האס פון די היגע נאצים איז פיל שטארקער און געפעהרליכער. ווי אומעטום, דאס בעהגט זיך פון דעם, וואס אין „רויטען ווין" זענען די נאצים קנאפע באלעבאטים, און אז זיי צופיהרען זיך די הענד, קריגען זיי קלעפ פון די סאציאליסטען.

לעצטענס, ווען די היגע סאציאליסטען זענען פערוויקעלט אין שווערע קאמפען מיט די רעגירונגס פארטייען צוליב די דיקטאטור-פלענער פון דער רעגירונג, האפען די נאצים אויף א זיג פון די רעאקציאנערען, און סטראשען מיט פאגראמען אויף יודען, און זייערע אויגען ברענען שוין דאס בעקאנטע בלוט-דורשטיגע פייער.

אויסער די אנטיסעמיטישע דעמאנסטראציעס, וואס די היטלער-באנדיטען האבען לעצטענס געמאכט אין די יודישע גאסען, האבען זיי אין די אווענדען געמאכט „בונעלס". דאס הייסט, גרופען צו 5 און 10 נאצים, מיט די האקענקרייצען אויף די ארבעל אין זייערע ברוינע העמדלעך און מיט שטאלענע שטעקלעך אין די הענד, זענען געגאנגען „שפאצירען" אין די יודישע גאסען. און וואו מען האט בעגעגענט א יודען, האט מען איהם געגעבען איבערן קאפ, די יודען האבען מורא בייגאכט ארויסצוגעהען אין גאס.

די היגע היטלעריסטען האבען איצט אויפגעהויבען די קעפ גאר הויך, די מאכט האבען זיי אפילו אין ווין נאך נישט, און זיי וועלען דא אזוי גיך די מאכט נישט קריגען, וועגען דעם וועלען שוין די היגע סאציאליסטען זארגען. אבער וואס אנבעלאנגט די „יודען", האבען זיי שוין פארטיגע פלענער. און זיי מאכען שוין א טומעל, גלייך זיי וואלטען שוין ווירקליך געהאט די מאכט אין די הענד.

צוערשט ווילען זיי ארויסטרייבען פון ווין די „יודען", 30 טויזענד אין צאהל, וועלכע האבען זיך בעזעצט אין ווין נאך דעם 1-טען אויגוסט, 1919. דאן פאדערען זיי, מען זאל ארויסטרייבען אלע יודישע סטודענטען פון די אוניווערזיטעטען. דאן ווילען זיי פערכאפען די יודישע פערמעגענס, ארויסטרייבען די איבעריגע יודען, און צום סוף ערשט סטראשען זיי מיט דער „נאכט פון די לאנגע מעסערס".

די היגע נאציס האבען נאך דערוויל קנאפע אויסזיכטען, אז זייערע פינסטערע פלענער זאלען פערווירקליכט ווערען.

די יודישע היימלאזע, וואס זענען אנטלאפען אהער פון היטלערס גיהנום, דערצעהלען פאר די היגע דעמאקראטישע צייטונגען שוידערליכע אייגצעל הייטען פון די יודען-פערפאלגונגען אין דייטשלאנד: מארד, רויב, קלעפ און הויפטזעכליך די בילדער, ווי אזוי די ארעסטירטע יודען ווערען אין די טורמעס אין דייטשלאנד פערפייניגט. זייערע געשיכטעס ווארפען אן א שרעק.

אנטיסעמיטען לעזען די דאזיגע נייעס אין די צייטונגען מיט גרויסער גדולה און די יודען קרעכצען פון רחמנות און מיטגעפיהל צו די אומגליקליכע ברידער אין דייטשען גיהנום.

מען שרעקט זיך, אז דא אין ווין זאל אויך נישט פאסירען אזא אומגליק מיט א פאשיסטישען זיג.

די היגע יודען האבען ברידערליך אויפגענומען די יודישע היימלאזע פון דייטשלאנד און כאטש זיי זענען אליין פעראָרימט און רואינירט דורך דער אנטיסעמיטישער באיקאט-פראפאגאנדע, האט מען פונדעסטוועגען געגרינדעט הילפס-קאמיטעטען פאר די יודישע היימלאזע פון היטלערס גיהנום, און מען העלפט וויפיל מען קען.

אין ווין איז דערווייל רוהיג, כאטש די נאציס מאכען אלע טאג נייע אנטיסעמיטישע דעמאנסטראציעס אין די יודישע גאסען און שלאגען יודישע סטודענטען אין די אוניווערזיטעטען, און די רעגירונג לאזט נאך אלץ נישט איינצורופען דעם פארלאמענט און הערשט דערוויל אלס דיקטאטור.

אין ווין און אין עסטרייך פיהרען דריי פאליטישע גרופעס א קאמף פאר דער מאכט. דאס זענען די סאציאל-דעמאקראטען, די מאנארכיסטען און די היטלעריסטען. מיט דער אויסנאהמע פון א גאנץ קליינעם הייפעלע קאמוניסטען, וועלכע שפילען אינגאנצען קיין ראלע נישט, איז דער גאנצער היגער ארבייטער קלאס און דער דעמאקראטישער טייל פון דער נישט-ארבייטער בעפעלקערונג, צו וועלכען עס רעכענט זיך אויך דער פערטעל מיליאן יודען, פעראייניגט אין די רייהען פון דער סאציאל-דעמאקראטישער פארטיי.

ווי די פערהעלטענישען זענען היינט, רעכענט מען זיך 40 פראצענט פון די שטים-בערעכטיגטע וועהלער אויף דער זייט פון די סאציאל-דעמאקראטען און 60 פראצענט פאר די רעאקציאנערע פארטייען. דאס הייסט, אז ביי נארמאלע דעמאקראטישע פארלאמענטס-וואהלען, וואלט די סאציאל-דעמאקראטישע אפאזיציע ווי ביז איצט געבילדעט א שטארקע פאליטישע מאכט, אהן וועלכער עס איז אוממעגליך צו רעגירען.

דער רעאקציאנערער לאגער, וועלכער איז איינ-ציג אין קאמף געגען די סאציאל-דעמאקראטען, איז אבער צווישען זיך צוריסען און געשפאלטען, און עס קאן צווישען זיי נישט זיין קיין איינינקייט. די קריסטליך-סאציאלע און היימוועהר - פאשיסטען ווילען א קייזער און א פעראייניגונג מיט אונגארן, די „נאציס", ווידער, ווילען אן אנשלוס מיט היטלערס דייטשלאנד. ביידע זאכען איז אוממעגליך דורכצופיהרען.

די ווינער סאציאליסטען פיהרען אן אן-געשטרענגטען קאמף אויף צוויי פראנטען, געגען ביידע סארטען פאשיסטען.

מ. פ—ס.

וואו עס איז געבוירן געווארן דער ערשטער קינא

טראץ דעם, וואס די קינא-אינדוסטריע איז נאך אזא יונגע, וואסערע פופציג יאהר אלט, געהען שוין ארום פיל מעשיות וועגען דעם ווי אזוי דער ערשטער בעוועגענדער פילם איז געשאפען געווארען. עס איז, צום ביישפיל, נאך אלץ נישט פעסטגעשטעלט געווארען, ווער עס איז געווען דער אבסאלוט ערשטער ענטדעקער. ארער ערפינדער פון דעם קינא-בילד, פערהאן פערשידענע סברות וועגען דעם.

איצט קומט ארויס א פראנצויזישע צייטונג און ערקלערט, אז א פראנצויז מיט'ן נאמען עמיל רעינא איז געווען דער ערשטער ערפינדער פון קינא. עמיל רעינא איז געווען א פאטאגראפער און גלעזער-שלייפער. פערציהן יאהר האט ער געארבייט אויף דער פערווירקליכונג פון דעם פלאן צו ווייזען בעוועגענדע בילדער. ער האט געמאלען בילדלעך אויף א דורכזיכטיגע לעשט און געווויזען זיי מיט א ליכט און איהם איז געלונגען צו שאפען בעוועגענדע שאטענס אויף א ליילעך.

אין דעם יאהר 1870, מיט 63 יאהר צוריק, הייסט דאס, האט רעינא געעפענט א מין סטודיא-לאבאראטאריע אין פאסאן, וואו איהם איז נאך לאנגער און שווערער מיה געלונגען צו שאפען א מין אפאראט אויף צו בעוועגען די לעבעדיקע בילדער, אויף וועלכע ער האט געמאלען די בילדער.

אויף דער וועלט-אויסשטעלונג, וואס איז פארגעקומען אין יאהר 1873, האט רעינא שוין געקאנט ווייזען מיט זיין מאשין א מיידעלע, א קונצענמאכער, זייפענבלאזער, א הונט וואס שפרינגט דורך א רייף, זיין פארשטעלונג האט געמאכט א סענסאציע. אין יאהר 1889 האט רעינא געעפענט אן „אפטישע טעאטער".

אויף רעינא'ס שלים-מזל האט טהאמאס עדיסאן געדארפט קומען קיין פאריז צו דער אויסשטעלונג פון די פערשידענע קונסטען. עדיסאן האט דארט געזעהען רעינא'ס בעוועגענדע בילדער און דער פרינציפ פון בעוועגען בילדער פארענט פון א ליכט איז איהם גלייך אריין אין קאפ. עדיסאן מיט זיין ערפינדער'ס מוח האט באלד פערשטאנען דאס, וואס ער, דער גלעזער-שלייפער, האט נישט בע-גריפען.

עדיסאן און די ברידער ליומיער האבען גענומען ארבייטען אויף צו פערפאלקאמען די קונסט פון בע-וועגענדע שאטענס. רעינא האט זיך ווייטער געמאלען זיינע לענטעס. מיט די אייגענע פינגער האט ער אויסגעמאלען אויף א סטענגע ס'ערשטע הומאריסטישע פילם „דאס גוטע בוך". דאס בילד האט גע-דויערט א גאנצע פערטעל שעה. ער האט געבראכט אין מוזיי „גרעווען" א מין טעאטער, וואס מען האט גערופען „דער פאנטאסטישער קאבינעט".

רעינא האט פארגעזעצט צו מאלען זיינע בילדער, און דערווייל האט אין א קאפע אויף דעם בולווואר „קאפיוסון" זיך געעפענט דער ערשטער קינא-טעאטער. דער עולם האט זיך א יאג געטון אהינצו און רעינא'ס „פאנטאסטישער קאבינעט" האט גענומען פוסטעווען. ער האט אפילו פרובירט צו יאג-קורירען מיט דעם נייעם טעאטער פון די ברידער ליומער, אבער אומזיסט. א יאהר נאכדעם ווי ער האט געעפענט זיין „קאבינעט" האט ער איהם געמוזט שליסען...

ער האט פערקויפט זיינע מאשינען און איז אוועק ארבייטען אלס מעכאניקער אין דער קינא-פאבריק פון גאמאן. די מעלאנכאליע, דער אומעט ביים געראנק, אז מענשען מיט פעהיגקייטען האבען זיך בענוצט מיט זיין הארעוואניע, האט איהם אבער נישט אפגעלאזט, און אין אן אנפאל פון צארן האט ער איינמאל פערניכטעט אלע זיינע אנגע-מאלענע סטענגעס.

א פערגעסענער, א צובראכענער איז ער אין יאהר 1918 געשטארבען.

דאס איז איינע פון די מעשות וועגען דעם אורשפרונג און די ערשטע יאהרען פון קינא.

Dr. Z. RAKOWSKI

ספעציאליסט פאר
אויערן, נאז, האלז און לונגען-קראנקהייטען
11 ליסטאפאד 9 (קאנסטאנטינער)
טעל. 127-81
שפרעכשטונדען פון 12—2 און פון 5—7
נעהמט אויך אן אין לעטשניצע זגערזשער 17
פון 11-1 און פון 2-3 נאכמ.

פראפעסיע פון א תליון

מיט אפאר הונדערט יאהר צוריק

ווילדע גרויזאמקייט פון דער אמאליגער „גערעכטיגקייט"

פון שאול גינזבורג

2.

און נאך איין הכנסה האבען געהאט די תליינים: פון די עלטסטע צייטען אן האבען צו זיי אנגעהערט די קליידער פון די הינגעריכטעטע. דאס איז געווען זייער פריווילעגיע. ביי די מאסען-הינריכטונגען, וואס פלעגען פארקומען אין פראנקרייך בעת דער רעוואלוציע אין 18-טען יאהרהונדערט, האבען די תליינים פון דעם געהאט היבש איינקונפט. עס איז א בעוואוסטער פאקט פון יענער צייט; ארויפגעהענדיג אויף'ן עשאפאט, האט איינער פון די פעראור-טיילטע צום טויט אנגעוויזען דעם תליון אויף דעם בארג בגדים פון יענע, וועלכע מען האט נאר וואס פאר איהם געקעפט, און איהם א זאג געטון מיט א שמייכעל: „איהר זענט זיכער דער מענש, וואס פערמאגט דעם רייכסטען גארדעראב אין פראנקרייך"! אפטמאל פלעגט דער תליון גלייך נאך דער הינריכטונג, שוין אויפ'ן ארט גופא, אויסטרענגען די קליידער פון זיינע קרבנות. א פראנצויזישער היסטאריקער שילדערט אזא סצענע, וואס האט זיך אפגעשפילט אין דער שטאט אראנזש. ווען דארטען האט שטארק געארבייט דער רעוואלוציאנערער טריבונאל; איינמאל זענען, לויט דעם אורטייל פונ'ם טריבונאל געקעפט געווארען א גאנצע גרופע מענשען פון דעם דערביי'איגען שטעטעל וועגאסק. איינער אנ'איינוואוינער פון יענעם שטעטעל, וואס האט פערשפעטיגט צו דער הינריכטונג פון זיינע לאנדסלייט, איז צוגעגאנגען צום עשאפאט און האט קאלטבלוטיג, פונקט ווי עס וואלט זיך געהאנדעלט וועגען א גאנץ געוועהנליכער זאך, געפרעגט ביים תליון; „וואס, ס'איז שוין געענדיגט מיט אונזערע וועגאסקער לייט?" אנשטאט אנ'ענטפער, האט דער תליון איהם אנגעוויזען מיט'ן פינגער דעם הויפען קליידער, וואס ער האט אקארשט אראפגענומען פון די אומגליקליכע. איז יענער צוגעגאנגען צו דעם קופע בגדים, אויסגעקליבען א ראק און א זשילעט מיט א פאר הויזען, געמאכט א בייט — און זיך טאקע גלייך איבערגעקליידעט נעבען דעם עשאפאט...

די געשיכטע פון הענקעריי ענטפלעקט פאר אונז דעם טיפסטע האפגרונד, וואוהין דער מענש קאן פערזינקען צוליב מאטעריעלען נוצען. זי איז אבער וויכטיג נישט בלויז פון פסיכאלאגישען און מאראלישען שטאנדפונקט. בעזונדערס אינטערע-סאנט איז די היסטאריע פון די פראנצויזישע תליינים, ווייל זי איז אין איהר הויפט-פעריאד ענג פער-בונדען מיט די סאמע דראמאטישע, בלוטיגע מאמענטען און עפיזאדען פון דער גרויסער רעוואלוציע, וואס איז פארגעקומען אין סוף פון 18-טען יאהר-הונדערט אין פראנקרייך. ס'איז דעריבער קיין וואונ-דער נישט, וואס די, וועלכע פערנעמען זיך מיט דער געשיכטע פון דער פראנצויזישער רעוואלוציע, גיבען אפ א סך ארט דער ראלע און טעטיגקייט פון די דא-מאלסדיגע תליינים. בעזונדערס פיל האט גע'ערין אויפגעטאן דער בעוואוסטער פראנצויזישער היסטא-ריקער לענאטר, וועלכער האט אין זיינע ווערק וועגען דעם טעאטער אין דער צייט פון דער רעוואלוציע פערעפענטליכט א מאסע נייע און וויכטיגע מאטעריאלען פון די פראנצויזישע מלוכה-ארכיוון.

ווי מיר האבען געזעהען, האט זיך אין אמאליגע צייטען די תליינים אין פראנקרייך געלעבט נישט שלעכט. די רעוואלוציע פון יאהר 1789 האט אבער אויף א צייט מיטגעבראכט אויף זיי א גרויסען חורבן. אבשאפענדיג אין גאנץ פראנקרייך די אלטע פעאדאלע ארדנונג, האט זי אויך מבטל געווען די אמאליגע געריכט-אנשטאלטען — די אונצעהליגע קרימינעלע געריכטען, וואס האבען אנגעהערט צו די פריצים, צו די פראווינציאנעלע פערוואלטונגען, קארפאראציעס און פעראיינען. א דריי הונדערט תליינים (וואס די מייסטע פון זיי האבען זיך שוין צעהנדליגע יאהרען לאנג פערנומען מיט זייער פאך), מיט זייערע געהילפען און משפחות, זענען דורכדעם געבליבען אהן בעשעפטיגונג און ברויט. פון אלע שטעט האבען די „ארבייטסלאזע" תליינים פערשאטען די רעוואלוציאנערע נאציאנאלע פערזאמלונג און דעם יוסטיץ-מיניסטער מיט בקשות, וואו זיי האבען בעשריבען זייער ביטערע לאגע, די שרעקליכע נויט, אין וועלכער זיי געפינען זיך מיט זייערע הויזגעזינדען, און געבעטען וועגען הילף. זייערע יללות האבען געווירקט אויף דעם יוסטיץ-מיניסטער דוקא, און ער האט צוגעשטעלט א שריפטליכען פארשלאג וועגען דער בויטווענדיגקייט מען זאל ווי עס איז קומען צו הילף די תליינים, אהן וועלכע די מלוכה קאן זיך נישט בעגעהען. צובער די נאציאנאלע פערזאמלונג האט געהאט א סך פיל וויכטיגערע ענינים. אמת, טויט-שטראפען זענען שוין פארגעקומען גאנץ אפט, אבער אויף צו ער-פילען זיי, פלעגט זיך אומעטום געפינען עמיצער פון די אמאליגע תליינים. זייער לאגע איז רעגולירט געווארען ערשט דאן, ווען דער רעוואלוציאנערער קאנווענט (וואס האט פערנומען דעם ארט פון דער נאציאנאלער פערזאמלונג), האט איינגעפיהרט אין פראנקרייך זיין נייע יוסטיץ-ארדנונג און בעשאפען אין יעדען פון די דעפארטאמענטען, אויף וועלכע דאס לאנד איז איינגעטיילט געווארען. א קרימינעלען טריבונאל.

דורך א בעזונדער דעקרעט פון יוני 1793, האט דער קאנווענט בעשלאסען אז אין יעדען דעפארטאמענט זאל זיך ביים קרימינעלען טריבונאל, צוגלייך מיט אנ'עפענטליכען בעשולדיגער (פראקו-ראר), געפינען אויך א תליון, אויף צו ערפילען די אורטיילען. אלע זייטיגע הכנסות, וואס די תליינים פלעגען אמאל האבען ווערען אבגעשאפט, און זיי וועלען בעקומען פון דער מלוכה א יעהרליך געהאלט, וואס האט זיך געווענדעט אן דער צאהל איינוואוי-נער אין דער הויפט-שטאט פון דעם דעפארטאמענט. יעדעס מאל, ווען דער תליון וועט מוזען ארויספאה-רען אין אנ'אנדער שטאט אויף צו ערפילען א טויט-אורטייל, וועט'ען איהם אומגעקעהרט, לויט א ספעציע-לען פרייז, די רייזע-קאסטען און די אויסגאבען אויף צו טראנספארטירען די גילאטינע. דער יוסטיץ-מיניסטעריום דארף צונויפשטעלען א בעזונדער רייס-טער פון די אמאליגע תליינים, וואס זענען געבליבען אהן אנ'אמט, און זיי בעשטימען אין יענע דעפארטא-מענטען, וואו די שטעל ביים טריבונאל איז וואקאנט. דערביי זאל אבגעהיט ווערען די ארדנונג. אז וואס מעהר צייט איינער האט זיך בעשעפטיגט מיט דעם פאך, דארף ער פריהער בעקומען א שטע-לע. ביז די געוועזענע תליינים וועלען קריגען אנ'-אמט, ווערט יעדער פון זיי בעשטימט 600 ליוור יעהרליכע הילף.

דאס זענען געווען די הויפט-בעשטימונגען פון דעם דעקרעט. אמת, די תליינים זענען מיט איהם נישט געבליבען צופרידען. זיי האבען אפילו דער-לאנגט צוזאמען א פעטיציע צו דעם קאנווענט. בע-זונדערס האבען זיי זיך בעקלאגט דערויף, וואס מען האט זיי מייסטענס אריבערגעפיהרט פון דער געגענד, וואו זיי האבען זיינט יאהרען געארבייט און זיך דא איינגעלעבט, אין א ווייטען, פרעמדען ארט — דאס פלעגט זיי ברענגען גרויסע היוקות. דאך האבען זיי איצט, צו דעם סוף פון זייער ביטערער „ארבייטס-לאזיגקייט", פרייער אפגעאטעמט. און ווען עס האט זיך אין יאהר 1793 אנגעהויבען דער הוושים פון טעראר, און גאנץ פראנקרייך איז פערפלייצט גע-ווארען מיט טייכען בלוט, איז פאר די תליינים גע-קומען אנ'עכטער יום-טוב. נישט בענייגענדיג זיך מיט פאריז. האט דער קאנווענט פונאנדערגעשיקט זיינע שליחים, כדי אומעטום אויסצוראטען די שונאים פון דער רעוואלוציע און אנהענגער פון דער פריהערדיגער ארדנונג. אין יעדען דעפארטאמענט האבען אהן אויפהער געארבייט די רעוואלוציאנערע טריבונאלען, און מענשען פלעגען טעגליך הויפענווייז אומקומען אויפ'ן עשאפאט. דער בלוטיגער פערי-אד פון טעראר האט געדויערט גאנצע 14 מאנאטען, ביז'ן 27-טען יולי 1794 (9-טער טערמידאר, דער טאג פון ראבעספיער'ס מפלה). דווקא פאר די הענ-קער איז דאס געווען די גליקליכסטע צייט. דער תליון איז געווארען איינער פון די נויטיגסטע בע-אמטע, אהן איהם האט מען זיך נישט געקאנט בע-געהן. עס האט אפטמאל נישט געקלעקט קיין הענט אויף צו ערפילען די טויט-אורטיילען אפילו דארטען, וואו דער טריבונאל האט שוין געהאט א הענקער. אנדערע דעפארטאמענטען אבער האבען גאר קיין אייגענעם תליון נישט פערמאגט. אין ליאן, צום ביי-שפיל, האט דער תליון געהאט אזוי פיל ארבייט, דאס מען האט געמוזט אהין אויף א רעכטע צייט ארויסשיקען דעם תליון פון איזער. ער זאל העלפען זיין קאלעגע, וועלכער איז פון די שטענדיגע הינריכ-טונגען געבליבען אהן כוחות. אין יוני 1793 בע-קלאגט זיך פאר דעם יוסטיץ-מיניסטער דער פראקו-ראר פון דעם טריבונאל אינ'ם דעפארטאמענט לאזער, אז דער דארטיגער טריבונאל האט שוין פער'משפט צום טויט 52 מאן, אבער מען קאן דעם אורטייל נישט ערפילען — ס'איז פערהאן א גילאטינע, אבער נישטא קיין תליון! „איך בעט דיך — שרייבט דער פראקוראר פון אוויניאן צו זיין קאלעגע אין גאר, — צו לייהען מיר אויף עטליכע טעג דעם תליון פון דיין דעפארטאמענט. איך האב שוין געשריבען קיין פאריז. מען זאל מיר איינעם בעשטימען, אבער ביז וואנען ער וועט אנקומען, ווארטען דא די הינריכטונ-גען. ווייל עס פעהלט אונז א תליון, בין איך דא נישט לאנג געווען געצוואונגען צו הייסען דערשיסען איינעם א געוועזענעם פריץ; עס וואלט אבער גע-מאכט א בעסערען איינדרוק, ווען מען וואלט איהם גילאטינירט. שיק-זשע מיר, באלד ארויס אט דעם בויטיגען מענשען!"

(ווייטער מארגען)

אוקראַינער בעפאַלען דאָרפישע ייִדען איין מזרח-גאַליציען

בערלינער אינסטרוקציעס פון קאָנאָוואַלעצ'

לעמבערג, (יט"א) פאָריגע נאַכט זענען אין איינינגע דערפער פון סאָוויאַט סאָקאַל אויסגעפיהרט געוואָרען אָנפאַלען פון אוקראַינער אויף אָרטיגע יודען.

אין דאָרף ספּאָסאָוו איז בעפאַלען געוואָרען דאָס הויז פון דאָרפישען קרעמער מאַרקוס גלייכשטיין. ער און זיין הויז-געזונד זענען געשלאָגען געוואָרען. אין זיין שטוב זענען אויסגעהאַקט געוואָרען די שויבען און זיין געוועלב איז דעמאָלירט געוואָרען.

אין דאָרף לוטשאָוו זענען אוקראַינער בעפאַלען איינינגע יודען, צווישען זיי אַ געוויסען מאיר שאַף. די אַלאַרמירטע פּאָליציי האָט נאָך איינעם פון די אָנפאַלער געעפענט אַ געיעג, נאָך די איבערפאַלער, געשאָסען און געכאַפּט איינעם פון די אָנפאַלער, וועלכער איז בעת דער שיסעריי פערוואונדעט געוואָרען. ווי עס ווערט מיטגעטיילט, ווערען די אָנפאַלען אָרגאַניזירט דורך דער אוקראַינער נאַציאָנאַלער פעראיינינגונג (אַ. או. נ.). עס האָבען זיך פערשפּרייט קלאַנגען, אַז די אוקראַיִנישע נאַציאָנאַליסטען האָבען בעקומען פון זייער בערלינער פיהרער פּאָלק. קאָנאָוואַלעץ (וועלכער שטעהט, ווי בעקאַנט, אין קאָנטאַקט מיט די היטלעריסטען) אינסטרוקציעס צו אָרגאַניזירען אַ טעראָר-בעוועגונג געגען יודען אין גאַליציען. אַ דעלעגאַציע פון יודען אין די דערפער פון סאָקאַלער פּאָוויאַט האָט זיך געווענדעט צו דעם. יעגער וועגען אַנ'אינטערווענץ ביי דער מאַכט, די מאַכט-אָרגאַנען האָבען צוגעזאָגט אָנצונעמען שאַרפע מיטלען געגען וועלכע עס איז אַנטי-יודישע אַרויסטרעטונגען מצד די אוקראַינער.

פערצווייפעלטע לאַגע פון די יודען אין דייטשע אויבערשלעזיען

וואַרשאַ, (י.ט.א.) דער צענטראַלער קליינהענדלער-פערבאַנד האָט בעקומען מיטגעטיילט פאָלגענדעס פון זיין אָפּטיילונג אין קעניגסהוטע (קרול. הוטא), שלעזישע גרעניץ-געביט:

די קליינהענדלער און הויזירער, וועלכע עס קומט אויס כמעט טעגליך צו זיין אין דייטשען אויבערשלעזיען, ברענגען אַלאַרמירענדע ידיעות וועגען דעם שרעקליכען און טראַגישען מצב פון די יודען אין דער פּראָווינץ פון דייטשען אויבערשלעזיען. אזוי דערצעהלען די קליינהענדלער, אז דער ווילדער היטלערישער טעראָר לגבי די יודען אין די דייטשע פּראָווינצען האָט זיך נישט אָפּגעשטעלט. די יודען אין די קלענערע פּראָווינץ-שטעט לעבען איבער די שרעקליכסטע טעג. זיי זענען גידערגעשלאָגען און הילפלאָז. אין אלגעמיין ברענגט די פּרעסע בלויז אַ קליינעם טייל פון די שרעקליכע רציחות און ווילדען טעראָר, וועלכער הערשט אין היטלערישען גיהנום.

דער קליינהענדלער-פעראיין אין קעניגסהיטע אלס די איינציגע האנדעלס-אָרגאַניזאציע אין גרעניץ-געביט, ענטוויקעלט א שטאַרקע באָיקאָט-אַקציע אין דער געגענד. פאָריגע וואָך איז געווען גערופען געוואָרען א גרויסע פּראָטעסט-פערזאמלונג, אויף וועלכער עס איז געשאַפען געוואָרען א קאָמיטעט פאר דער באָיקאָט-אַקציע אין קעניגסהיטע און די ארומיגע שטעטלעך.

נייע אָפּענסיווע פון יאַפּאַן

לאָנדאָן, 30- (ספּ. טעל.)

פון מוקדען איז מען מודיע, אַז די יאַפּאַנער האָבען בענייט די אָפּענזיווע אויף דער טייך לְהאַ. דער כינעזישער פראָנט איז איבערגעריסען געוואָרען.

די יאַפּאַנער האָבען איינגענומען די שטאָט באַנקיעבען

היינט און פאָלג. טעג! היינט און פאָלג. טעג!

Madame Butterfly (מאַדאַם בוטערפליי)

SILVIA SIDNEY, C. GRANT אין די הויפּטראָלען:

—— אויסערן פּראָגראַם: קלאַנג-צוגאַבע. —— אָנהויב 4 אַ זייגער נאָכמ. שבת און זונטאָג 1 בייטאָג

קליינע אַנאָנסען 1 זלאָטי אַנאָנס ביז 15 ווערטער

פרייע פּאָסטענס

עס ווערט געזוכט אַ מאָלער-אַרבייטער. צו מעלדען זיך אין ביוראָ פון אינטערנאַט העלענובעק, קילינסקיעגאָ 105

ס'ווערט געבראַכט ערשטקלאַסיגע הערן-שניידער-געזעלען בעשטעלט. צו ערפאַהרען אין אַדמינ. 2263

אַגענטען פאַר פּריוואַט-קונדען פון הערן-בעקליידונגס-פירמא געזוכט. אָפּערען אין אַדמינ. אונטער "A. B." 2264

ס'ווערט געזוכט אַ יונגערמאַן פון דער פּראָווינץ פון 15–18 יאָהר. צו ערפאַהרען ביים שווייגער סקלאַדאָוואַ 18.

אַכטונג, דאַמען-שניידער מאַגאַזין-אַרבייטער! זאָפאָרט קענען זיך מעלדען נור קוואַליפיצירטע געזעלען צו דער אַרבייט, ביי ל.שלאַמאָוויטש, זגערזשער 14

עס ווערט געזוכט קוואַליפיצירטע נייהעריגס צו טריקאָ-וועש. צו מעלדען זיך נאָוואָמיעסקאַ 28, פראָנט, 1. שט. 2258

אַ לערן-יונגעל ווערט פון זאָפאָרט געזוכט צו אַ מענער-שניידער בעשטעלט. די אַדרעס צו ערפאַהרען אין אַדמיניסטר. פון דער צייטונג. 2267

ערשטקלאַסיגע קוואַליפיצירטע מענער-אַרבייטער בעשטעלט ווערען געזוכט פון זאָפאָרט ביי Sz. Abramowicz Narutowicza 6. 2268

לאָקאַלען

צו פערמיטען איינצעלנע שטובען אויף פראַנציסקאַנער גאַס. צו ערפאַהרען אויף מרדכי גבאי'ס גאַס 9, ביי א. צוקערמאַן. 2259

פאַבריקס לאָקאַלען, ווי אויך אַ בעזונדערע געביידע צו פערמיטען. דרעוונאָווסקאַ 77, ביי קאַשוב, טעל. 212.47.

Las Chełmy, willa „Oaza" do wynajęcia różne mieszkania. Dojazd Zgierskim tramwajem.

שיימלען מיט פּריזער שרינדן און פערטיגע שייטלען ווערען ערשטקל. און רעיעל אויסגעפיהרט אויך אָנדולאַציע ביי קערש, סקווערא 15

לעכער צו וועש, פלעצלעך צו הויזען און עקספּאָרט ווערען אויסגענעמט ביי נאַרדמאַן, שרודמיעסקאַ 8. ספּעצ. אויף העמשקעס

אַכטונג!

מיטגלידער צייטונגס-פערשפּרייטער ביי דער צענטראַלע פון קליינהענדלער-פעראיין פּאָמאָרסקאַ 15.

מאָרגען, דינסטאָג, דעם 2 מאַי, 7 אָוונט קומט פאַר אַנ'אַלגעמיינע פערזאַמלונג

מיט דער בעטייליגונג פון ראַטמאַן און פּינס ה' כ א ר י מיט פאָלגענדען טאָג-אָרדנונג: 1) די לאַגע אין פאַך; 2) אונזער גינסטיגער בעריכט פון די 3 פּראָצענטער פון ראַדיאָ און נייעס; 3) אונזער אַקציע וועגען מאָנאָפּאָל, וועלכער צילט אונטערצוברענגען די עקזיסטענץ פון אַלע יודישע צייטונגס-פערשפּרייטער; 4) אַ גאַנצע רייהע פּאָסטולאַטען ווי אַזוי אויסצובעסערן די לאַגע פון אונזערע מיטגלידער; 5) ווירקען, אַז די צייטונגס-פערשפּרייטער זאָלען בעסער בעהאַנדעלט ווערען אין די קאָנטורען; 6) אַנ'איבעראַשענדע נייעס... פון וועלכע גאַניסען וועלען נאָר קענען די מיטגלידער, וואָס וועלען קומען אויף דער פערזאַמלונג...

חברים מיטגלידער, אין אייער אינטערעס ליגט צו קומען אונבעדינגט; געדענקט, אז ווער ס'וועט נישט קומען וועט חרטה האָבען — נאָר ס'וועט שוין נאָכנישט העלפען...

בעמערקונג: מיר בעטען אַלע מיטגלידער דורכאויס מיטצוברענגען קוויטענג אויף דער פערזאַמלונג, די רעכענונגען פון די לעצטע וואָך פון ה' ווינאָגראַד ווי אויך פון ה' קאָזאַקעוויטש.

מיט אַכטונג די פערוואַלטונג.

זיכערע הילף און א רפואה!

אָהן אָפּעראַציע, אָהן בלוט, אָהן אַ מעסער און אָהן בלוט-פערגיפטונג פאַר קראַנקע אויף ברוכען, פאַר מענער, פרויען און קינדער, פערשידענע קאַליקעס אין גוף, פאַר הויקערס און פיס.

פערלאָזט אייך נישט, וויל דער ווינקעל-ברוך ווערט גרויס אזוי ווי א מענשען-קאָפּ, אָדער ווי א וואַסער-קאַן און עס פעלט אויס אין דעם פיס און דער קראַנקער איז אין א גרויסער סכנה דורך פערדרייען די קישקעס ווערט ער בראַנדיג און שטאַרבליך. ספּעציעלע גומענע הייל-באַנדאַזשען אויסגעצייכענט גאָר דורך גרויסע פּראָפעסאָרען מיט מיינע בעהאַנדלונג און פון דייטשען פּראָפעסאָר דאָקטאָר בראַכיערעטינגער בעזאָגט; זוכער דעם שווערסטען און פערעלטערטען ברוך, אויך פאַר הויקערס, לייטנגען מיט הייל-באַרסטען און שפּאַראַטען פאַר פערקרומטע פיס און פלאַט-פיס, ספּעציעלע איינלאָגען אין די שיך, קינסטליכע גומענע פיס, הענד און גומענע זאָקען פאַר די גרעסטע קראַנקע אָדערן.

עמפּפאַנגט פון 9 פריה ביז 1 בייטאָג און פון 3 ביז 7 אָוונט.

אָרטאָפּעדישע אַנשטאַלט

Specialist J. RAPAPORT, Ortoped

von Lemberg Łódź, Wólczańska 10 ,tel. 221-77 front, parter.

בעמערקונג: דאָס פערטרויליכע ערשיינען פון די קראַנקע איז אונבעדינגט נייטיג. דיפּלאָמען האָבען אויסגעשטעלט פאָלגענדע אונ־וועריזיטעטס-פּראָפעסאָרען: פּראָפּ. ד"ר באַראַנטש, פּראָפּ. ד"ר י. מאַרישלער, פּראָפּ. דר בר. קיעלאַנאָווסקי און אויך אַנדערע.

מיר נעהמען אויך אָן פערזיכערטע פון דער קראַנקען-קאַסע.

דאַנקזאַגונג.

איך דריק אויס מיין בעסטען דאַנק דעם ה' ד"ר. י. ראַפּאַפּאָרט, וואוינהאַפט אין לאָדז, וואָלטשאַנסקאַ 10, פאַר בעפרייען מיך פון אַ בעטאַהר, וואָס האָט מיך געדראָהט פון אַ ברוך-קראַנקהייט, אויף וועלכער כ'האָב געליטען אַ סך יאָהרען.

Arwil Dresler, Łódź, ul. Wschodnia 4, II p.

Lek. dent.

S. LIBERMAN

ליסטאָפּאַד 11. 46, טעל. 172-06

נעהמט אָן פון 4–7 נאָכמיטאָג, פון 7–9 אָוונט –

זענען די פרייזען בעדייטענד פערקלענערט.

כירורגיש וועכנערין-קליניק

„SANATO"

s. z o. o.

אַגראַדאָוואַ 10 טעל. 213-57.

1-טע און 2-טע קלאַס

געבורטען ווקל. 175 זל.

שלאָסערי-אַרבייטען,

ווי אויך אויטאָגענישע שווייסונגען מעטאַל-בעאַרבייטונגען מאַשינען-טיילען

פירט אויס ביליג

J. REDER, Łódź

קאָנסטאַנטינער 11/13.

די יודישע געזעלשאַפט פאַר לאַנדקענטשאַפט אין פּוילן, אָפּט. אין לאָדז (וואָלטשאַנסקאַ 35, טעל. 121-53)

זוכט אַ פעהיגען קוואַליפיצירטען

פערוואַלטער

פון דער טוריסטישער זומער-אַפּרוהאָ-קאָלאָניע אין קאַרוויע אויפ'ן באַלטישען ים פון I/VI ביז'ן I/IX.

מיט גענויע אָפערטען ווענדען זיך אין סעקרעטאַריאַט פון דער געזעלשאַפט. 2260

DR. MED.

M. Glazer

הויט און וועגערישע קראַנקהייטען וואוינט יעצט אויף

ZACHODNIA 64

Telefon 185-49

נעהמט אָן פון 12 ביז 2 און פון 7 ביז 8.30 אָוונט. 1697

זונטאָג און פייערטאָג פון 10 ביז 12 מיטאָג

לעטשניצע

זגערזשער 17

נעהמט אַז קראַנקע אין אַלע ספּעציאַליטעטען

פון 9 פריה ביז 7 אַ זייגער אָוונט.

וויזיט 3 זל.

Dr. S. KANTOR

ספּעציאַליסט פאַר הויט, וועגערישע און געשלעכטס-קראַנקהייטען

וואוינט יעצט

Piotrkowska 90, tel. 129-45

נעהמט אָן פון 8–2 נאָכמ. און 4–9 אָוונט, זונטאָג און יום-טוב פון 8–2 נאָכמ.

Dr. med.

Berman

צעגעלניאַנאַ 15, טעל. 149-07.

ספּעציאַל-אַרצט פאַר הויט- און געשלעכטס-קראַנקהייטען, מענער-שוואַכע · בעהאַנדלונג אין מעססוטלע בעראַטונג.

נעמט אָן פון 8–11 פריה און 4–8 אָוונט, זונטאָג פון 9–1 בייטאָג.

פאַר אונבעמיטעלטע – לעטשניצע-פרייזען.

כירורגישער קאַבינעט

Dr. Szreiber

איז געוואָרען איבערגעטראָגען אויף

Narutowicza № 9

tel. 122-95.

אָפּעראַציעס, פּאַטראָנקעס, האַלז-שילטקעס או"וו הייל-אַנשטאַלט-פרייזען.

Dr. med.

HALTRECHT

ספּעציאַל-אַרצט פאַר הויט-און געשלעכטס-קראַנקהייטען

פּיעטריקאָווער 10, טעל. 245-21

נעמט אָן פון 2–3 און פון 6.30 ביז 8 אָוונט. זונטאָג פון 10–1 בייטאָג.

אַלע אַרט אַנאַליזען.

פאַר אַרבייטסלאָזע לעטשניצע-פרייזן!

לעטשניצע

פון דאָקטוירים ספּעציאַליסטען און דענטיסטישער קאַבינעט

11 בזשעזשינער 11

טעלעפאָן 137-63

עס נעמען אָן דאָקטוירים ספּעציאַליסטען: שיפּמאַן, וואָלינסקי, שמירגעלד, קערשנער, שמעראַווסקי, סלאַבאַדסקי, זאַלצוואַסער, איציקזאָן, קראַסאָווסקי, יאַקובזאָן און דענטיסטין סטאַראָפּאָלסקאַ.

וויזיט 3 זל.

אַנאָנסען-פרייז פאַר אַ מילימעטער-שורה

פאָר'ן טעקסט – 18 גר. פרייטאָג און ערב-יו"ט – 24 גר. אין דער זייט שפּאַלטען
אין טעקסט – 40 – 60 – 4
נאָכ'ן טעקסט – 12 – 18 –

אויסער דער שטאָדט 50 פּראָצ. טייערער, אויסלאַנד 100 פּראָצ. טייערער. מעלדונגען — 10 גר. אַ וואָרט

נעקראָלאָגען – 20 גר. אַ מ/מ (אין דער זייט שפּאַלטען) קליינע אַנאָנסען ביז 15 ווערטער 1 זל. יעדעס ווייטערדיגע וואָרט — 10 גר.

אַבאָנאַמענטס-פרייז: אין לאָדז – 4 זלאָטעס אַ חודש מיט צושטעלען אַ היים. אויף דער פּראָווינץ – 5 זל. אַ חודש; אין אויסלאַנד 7 זל. אַמעריקאַ – 1 דאָל.

פעהלערן, וועלכע ענדערן נישט פּרינציפּיעל דעם אינהאַלט פון דער אַנאָנס בערעכטיגען נישט צום איבערדרוקן די אַנאָנס אָדער צוריקצוצאָהלען פאַר דעם אַנאָנס

פאַר'ן אינהאַלט און טער מין פון די אַנאָנסען איז דער פערלאַג נישט פעראַנטוואָרטליך. די אַדמינ. איז אָפען בייטאָג און ביינאַכט.

Za wydawnictwo „Najer Folksblat", spółdz. z odp. udz. Ch. J. Brzustowski i D. Silberberg
Czcionkami i druk. rotac. „Najer Folksblat", Piotrkowska 21.
Redaktor odpowiedzialny: Ch. Kaufman